

KONCEPCE POZEMKOVÝCH ÚPRAV

na období let 2021 – 2025

Obsah

Úvodní slovo ústředního ředitele Státního pozemkového úřadu	4	4. Finanční potřeby a jejich zajištění	30
1. Úvod	5	4.1. Předpokládaný objem finančních prostředků pro zpracování návrhů pozemkových úprav (neinvestiční prostředky)	30
2. Státní pozemkový úřad	8	4.2. Předpokládaný objem finančních prostředků pro realizaci opatření (investiční prostředky)	36
3. Pozemkové úpravy	9	4.3. Další zdroje financování PÚ	32
3.1. Zhodnocení dosavadního průběhu pozemkových úprav	9	5. Závěr	33
3.2. Situační analýza – SWOT	12	6. ČÁST B) – KONCEPCE POZEMKOVÝCH ÚPRAV Z HLEDISKA PRIORIT KRAJSKÝCH POZEMKOVÝCH ÚŘADŮ 2021 – 2025	35
3.3. Hlavní cíle pozemkových úprav pro období let 2021 – 2025	13	Krajský pozemkový úřad pro Středočeský kraj a hlavní město Praha	36
3.3.1. Směrování pozemkových úprav	14	Krajský pozemkový úřad pro Pardubický kraj	40
3.3.2. Výhled postupu pozemkových úprav v období 2021 – 2025 (zpracování návrhů PÚ)	16	Krajský pozemkový úřad pro Liberecký kraj	42
3.3.3. Priority v provádění pozemkových úprav (realizace společných zařízení)	18	Krajský pozemkový úřad pro Ústecký kraj	44
3.3.4. Kvalita pozemkových úprav	20	Krajský pozemkový úřad pro Královéhradecký kraj	48
3.4. Dílčí cíle pro období 2021 – 2025	21	Krajský pozemkový úřad pro Karlovarský kraj	50
3.4.1. Právní zajištění pozemkových úprav a souvisejících vztahů	21	Krajský pozemkový úřad pro Jihočeský kraj	52
3.4.2. Efektivnější prosazování výsledků pozemkových úprav	22	Krajský pozemkový úřad pro Plzeňský kraj	54
3.4.3. Propagace oboru pozemkových úprav	22	Krajský pozemkový úřad pro Kraj Vysočina	56
3.4.4. Personální zajištění a vzdělávání	24	Krajský pozemkový úřad pro Olomoucký kraj	60
3.4.5. Zajištění technického vybavení	25	Krajský pozemkový úřad pro Moravskoslezský kraj	64
3.4.6. Spolupráce s dotčenými subjekty	25	Krajský pozemkový úřad pro Jihomoravský kraj	66
3.4.7. Vybudování a provozování Geoportálu SPÚ	27	Krajský pozemkový úřad pro Zlínský kraj	70
3.4.8. Provádění aktualizace BPEJ	28	Seznam použitých zkratk	72
3.4.9. Nové technologie a software	28		
3.4.10. Vztah územního plánování a pozemkových úprav	28		

ÚVODNÍ SLOVO ÚSTŘEDNÍHO ŘEDITELE STÁTNÍHO POZEMKOVÉHO ÚŘADU

Vážení čtenáři,

dostává se vám do rukou již druhá koncepce pozemkových úprav od vzniku Státního pozemkového úřadu (SPÚ) v roce 2013. Tento materiál navazuje na Koncepci pozemkových úprav pro období 2016 – 2020 a jeho vznik naplňuje jeden ze strategických cílů úřadu pro následující období, kterým je i nová Koncepce pozemkových úprav na období 2021 – 2025. Pro toto období ztotožnil SPÚ svou činnost v oblasti pozemkových úprav v maximální možné míře se strategií Ministerstva zemědělství (MZe), zejména v oblasti prevence dopadů klimatických změn. Nová koncepce pozemkových úprav se na základě této strategie ubírá směrem, který si klade za cíl zaměřit se na aktivity napomáhající snižovat v krajině dopady povodní i sucha s dlouhodobým účinkem. Proto byly počátkem roku 2019 ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství a Českou zemědělskou univerzitou v Praze představeny nové principy pozemkových úprav v podmínkách adaptace krajiny na změnu podnebí. Jedná se zejména o návrhy a dimenzování opatření na budoucí klimatické podmínky, zaměření se na akumulaci vody v krajině, návrhy a realizace závlah a zdrojů závlahové vody, řešení pozemkových úprav v několika na sebe navazujících katastrálních územích najednou, vytváření systému polyfunkčních prvků, vy-

užívajících synergii při ochraně krajiny před suchem, povodněmi a erozí a v neposlední řadě prioritní řešení lokalit v oblastech postižených suchem. Abychom naplnili tyto principy, je nutné realizovat řadu kroků, mezi něž patří zejména novelizace zákona č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech i navazujících předpisů včetně prováděcí vyhlášky č. 13/2014 Sb. a Metodického návodu k provádění pozemkových úprav, revize projektových dokumentací a zpracování studie klimatických podmínek pro následující období. Dalším zásadním dokumentem přinášejícím nové přístupy při řešení pozemkových úprav je materiál „Plán opatření pro řešení sucha prostřednictvím pozemkových úprav a adaptací hydromeliorací v horizontu 2030“, který představilo MZe na konci června 2020. V kontextu tohoto materiálu by do budoucna měly být v pozemkových úpravách podrobněji vyhodnocovány i stavby sloužící odvodnění a tam, kde to půjde, do budoucna přebudovány v takzvané regulační systémy, které v období sucha vodu naopak zadrží a zpřístupní ji tak tamní flóře a fauně.

Na závěr mi dovoluji připomenout, že novodobé pozemkové úpravy probíhají na území České republiky již

téměř třicet let. Za tuto dobu byla pozemkovými úpravami vyřešena zhruba třetina výměry zemědělského půdního fondu a v krajině následně vybudováno více než 3,5 tisíce kilometrů cest, stovky kilometrů dalších liniových opatření sloužící zejména ke zvýšení protierozní a protipovodňové ochrany jako jsou např. protierozní meze, průlehy a protipovodňové příkopy a hráze, zrealizovány byly stovky hektarů vodních nádrží, rybníků a mokřadů i rozsáhlé plochy opatření ke zvýšení ekologické stability krajiny zejména v podobě ÚSES. Rád bych touto cestou poděkoval všem pracovníkům v oboru pozemkových úprav ze státní i soukromé sféry za jejich poctivou a profesionální práci a do budoucna popřál nám všem hodně sil a úspěchů v této krásné a smysluplné práci, která dlouhodobě významně přispívá k ochraně a tvorbě české krajiny.

*S poděkováním
Martin Vrba*

ČÁST A) – OBECNÁ KONCEPCE POZEMKOVÝCH ÚPRAV

1. Úvod

Již před více než čtvrt stoletím se stát zavázal navrátit vlastnictví k zemědělskému a lesnímu majetku a současně na své náklady zabezpečit nutné úpravy vlastnických vztahů k půdě v zájmu hospodářského rozvoje venkova s ohledem na požadavky na ochranu a tvorbu krajiny a životního prostředí. Legislativní oporou pro tuto činnost byl zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, (zákon „o půdě“). Zákon o půdě položil základ pro další návaznost prací v této oblasti, zastřešenou zákonem č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pozemkových úpravách“). V oblasti pozemkových úprav (PÚ) vyplývají Státnímu pozemkovému úřadu (SPÚ) rozsáhlé úkoly. V předchozích obdobích činnosti pozemkových úřadů byla pozornost věnována zprvu zejména restitucím, přičemž byl zároveň sledován cíl umožnit urychleně těm vlastníkům, kteří o to žádali, hospodařit na svých pozemcích. Nebylo však možné uspořádat

v potřebném rozsahu a čase vlastnické vztahy tak, aby vlastníci mohli hospodařit skutečně na svých pozemcích, a proto zákon umožňoval v rámci PÚ přechodné řešení, tzv. zatímní bezúplatné užívání, kdy vlastníci na přechodnou dobu mohli hospodařit i na pozemcích jiných vlastníků, kteří o hospodaření neprojevovali zájem. Tento institut bylo možné postupně opustit a více se soustředit na PÚ tak, jak je jejich princip znám prakticky od počátku existence tohoto oboru, založeného v našich zemích Františkem Skopalíkem (1822-1891). Lze konstatovat, že se vznikem Státního pozemkového úřadu v roce 2013 již bylo možno navázat na moderní pojetí PÚ, ovšem vždy ovlivněné kapacitními a finančními prostředky. V současném období je třeba, aby PÚ v co největší možné míře reagovaly na jedno z nejvýznamnějších témat současnosti, kterým je klimatická změna a její dopady na společnost. Současný způsob využívání krajiny snižuje její odolnost vůči probíhajícím změnám; narůstající teplota a její výkyvy, hydrologické extrémy v podobě epizod sucha a povodní lze považovat za důsledky, na které je

potřeba se adaptovat. Aktuální úlohou SPÚ je tedy navázat na dosažený stav v oboru PÚ a inovovat postupy a cílení pozemkových úprav tak, aby bylo možné optimálně naplňovat aktuální definici pozemkových úprav, uvedenou v § 2 zákona o pozemkových úpravách:

„Pozemkovými úpravami se ve veřejném zájmu prostorově a funkčně uspořádávají pozemky, scelují se nebo dělí a zabezpečuje se jimi přístupnost a využití pozemků a vyrovnání jejich hranic tak, aby se vytvořily podmínky pro racionální hospodaření vlastníků půdy. V těchto souvislostech původní pozemky zanikají a zároveň se vytvářejí pozemky nové, k nimž se uspořádávají vlastnická práva a s nimi související věcná břemena v rozsahu rozhodnutí podle § 11 odst. 8. Současně se jimi zajišťují podmínky pro zlepšení kvality života ve venkovských oblastech včetně napomáhání diverzifikace hospodářské činnosti a zlepšování konkurenceschopnosti zemědělství, zlepšení životního prostředí, ochranu a zúrodnění půdního fondu, lesní hos-

podářství a vodní hospodářství zejména v oblasti snižování nepříznivých účinků povodní a sucha a řešení odtokových poměrů v krajině a zvýšení ekologické stability krajiny. Výsledky pozemkových úprav slouží pro obnovu katastrálního operátu a jako neopomenutelný podklad pro územní plánování.“

Zásadní koncepční východiska zůstávají dlouhodobě přibližně stejná, nově se však postupy v PÚ budou více orientovat na možnosti adaptace krajiny v souvislosti s měnícími se klimatickými podmínkami. V rámci PÚ by měla být navrhována řešení a opatření, která budou dostatečně účinná v klimatických podmínkách předpovídaných pro druhou polovinu 21. století a umožní lépe se vyrovnávat s klimatickými a hydrologickými extrémy jako jsou sucho a povodně a současně zamezí zrychlené erozi půdy a zhoršování jakosti vod v zemědělských povodích.

Proto byly v lednu 2019 představeny nové principy PÚ. Oproti předchozímu období, kdy byla prioritou retence vody, bude pro následující období prioritou akumulace vody, tedy její dlouhodobé zadržení a další efektivní využití v krajině. Součástí řešení

bude i návrh zabezpečení zdrojů závlahových vod a jedním z plánovaných inovativních postupů v PÚ je také zahrnutí systémů zemědělského odvodnění do řešení PÚ.

Nové principy pozemkových úprav:

1. Veškerá opatření v rámci PÚ navrhovat a dimenzovat na klimatické podmínky projektované pro období 2050+ s cílem maximálně v krajině využít vodu z přívalových srážek.
2. Oproti předchozím obdobím, kdy byla prioritou retence vody, bude pro následující období prioritou akumulace vody (její dlouhodobé zadržení) a její další efektivní využití v krajině.
3. Součástí řešení PÚ bude i návrh a realizace závlah s ohledem na potřeby a požadavky hospodářských subjektů, resp. vlastníků půdy.
4. Součástí řešení PÚ bude i návrh zabezpečení zdroje závlahové vody.
5. PÚ v daném katastrálním území budou řešeny v kontextu dalších katastrálních území s ohledem na zdroje vody, jakož i celé

vodohospodářské řešení (úroveň povodí). V některých lokalitách tak bude vhodné řešit PÚ v několika na sebe navazujících katastrálních územích najednou.

6. Opatření realizovaná v PÚ v rámci plánu společných zařízení budou vytvářet komplexní a vzájemně propojený systém převážně polyfunkčních prvků, využívající synergií při ochraně krajiny před suchem, povodněmi a erozí.
7. Přizahájení následného provádění PÚ budou mít prioritu katastrální území v oblastech postižených suchem.

Nástroje pro naplňování nových principů PÚ

- Koncepce PÚ pro roky 2021 – 2025.
- Novela zákona o pozemkových úpravách, včetně novely prováděcího předpisu, kterým je vyhláška č. 13/2014 Sb., o postupu při provádění pozemkových úprav a náležitostech návrhu pozemkových úprav.
- Aktualizace Metodického návodu pro provádění pozemkových úprav.
- Odborná akceptace závěrů studie „Projekce

klimatických charakteristik pro účely dimenzování prvků plánů společných zařízení a posouzení projektových dokumentací pro realizace vodohospodářských staveb“ a její následné využívání v praxi.

- Studie proveditelnosti závlahových soustav – součástí řešení PÚ se předpokládá i návrh a realizace závlah s ohledem na potřeby a požadavky hospodařících subjektů, resp. vlastníků půdy.

V celkovém pohledu by pozemkové úpravy měly v co nejvyšší míře naplňovat následující potřeby společnosti:

- Adaptace na účinky klimatických změn projevující se častějšími extrémními vodními režimy krajiny (sucho-povodně).
- Akumulace (dlouhodobé zadržení) vody v krajině, úprava odtokových poměrů, výrazné zvýšení protierozní stability a protipovodňové ochrany území prostřednictvím preventivních opatření a staveb realizovaných ve veřejném zájmu.

- Podíl na ochraně krajiny, ochraně zemědělského půdního fondu, tzn. uchování a posílení stability zemědělské krajiny v souvislosti s udržení osídlení venkova v návaznosti na zemědělskou výrobu.
- Zvyšování významu mimoprodukčních funkcí zemědělství, zvyšování aktivit v obnově a tvorbě venkovského prostředí obecně, požadavky na řešení venkovského prostoru ze strany samosprávy, mj. s ohledem na vývoj v dalších členských zemích EU.
- Úprava vlastnických vztahů k půdě včetně dořešení nedokončeného přidělového řízení z přelomu 20. století.
- Provázanost činností zajišťovaných pozemkovými a katastrálními úřady s ohledem na skutečnost, že výsledky pozemkových úprav slouží k obnově katastrálního operátu.
- Racionální přístup ke správě půdy ve vlastnictví státu.
- Uspořádání vlastnických vztahů a řešení souvisejících území s ohledem na zajištění velkých staveb prováděných mimo řízení o pozemkových úpravách rovněž ve

veřejném zájmu (dálnice, železnice, průmyslové zóny).

V reakci na programové prohlášení vlády v boji proti klimatickým změnám lze spatřovat potenciál činnosti SPÚ v oblasti pozemkových úprav zejména v podpoře dlouhodobého zadržování vody v krajině a zvyšování její retenční schopnosti prostřednictvím jednoduchých i komplexních pozemkových úprav. V rámci zmírnění negativních dopadů sucha je SPÚ, v případě dostatečného objemu finančních prostředků, schopen v příštích pěti letech ve zvýšené míře realizovat investiční projekty, zejména malé vodní plochy, nádrže, rybníky, tůňe, mokřady a další opatření, které jsou majetkoprávně vypořádány i stavebně připraveny a napomohou potřebnému zadržení vody v krajině.

2. Státní pozemkový úřad

Státní pozemkový úřad (SPÚ) byl zřízen zákonem č. 503/2012, Sb., o Státním pozemkovém úřadu a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Úřad je tvořen ústředím SPÚ a krajskými pozemkovými úřady (KPÚ). Agenda pozemkových úprav je na ústředí SPÚ zajišťována především Odborem pozemkových úprav a na krajské úrovni třinácti KPÚ - odděleními pozemkových úprav. Řízení o pozemkových úpravách, zajišťuje 64 poboček, které jsou součástí organizační struktury KPÚ. Jejich územní působnost odpovídá území jednoho nebo více okresů – viz. obr. 1.

Obrázek 1: Mapa působnosti KPÚ a jejich poboček

3. Pozemkové úpravy

Novodobé pozemkové úpravy představují klíčový nástroj pro rozvoj venkova, který řeší venkovský prostor komplexně včetně realizací veřejně prospěšných staveb. Pozemkovými úpravami jsou vytvářeny podmínky pro racionální uspořádání vlastnických vztahů a vznikají návrhy nového uspořádání pozemků. Následně jsou realizována navržená společná zařízení sloužící k ochraně a zpřístupnění krajiny (opatření ke zpřístupnění pozemků, vodohospodářská, protierozní a ekologická opatření).

Pozemkové úpravy se provádějí vždy ve veřejném zájmu formou komplexních pozemkových úprav

(KoPÚ), nebo jednoduchých pozemkových úprav (JPÚ). Při KoPÚ je řešeno komplexně celé území (zpravidla katastrální území). V rámci KoPÚ dochází k novému uspořádání vlastnických vztahů a k návrhu plánu společných zařízení (PSZ), jehož součástí je řešení nové cestní sítě, vodohospodářských a protierozních opatření i návrh prvků, které slouží k tvorbě a ochraně přírody a krajiny. U JPÚ se jedná o účelové řešení s omezeným územním rozsahem (část určitého katastrálního území, provedení upřesnění nebo rekonstrukce přídelů apod.) a zahajují se nejčastěji za účelem vyřešení konkrétních hospodářských potřeb nebo ochrany krajiny (scelení, zpřístupnění pozemků, lokální protierozní

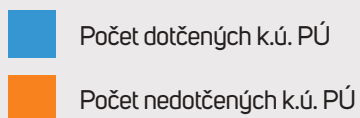
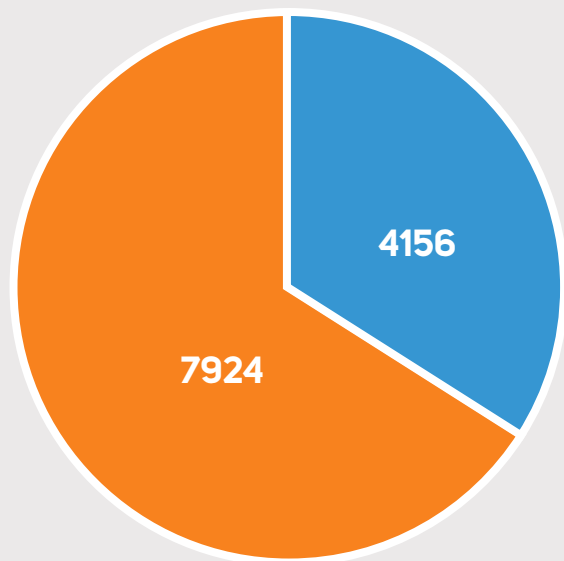
nebo protipovodňové opatření), příp. se týkají jen té části území, která je zasažena liniovou stavbou (např. spolupráce s ŘSD).

3.1. Zhodnocení dosavadního průběhu pozemkových úprav

V ČR je celkem 13 076 katastrálních území (k.ú.), z toho počet k. ú., ve kterých je třeba PÚ řešit, činí 12 080, tzn. že cca 1000 k. ú. nebude třeba do procesu PÚ zapojit, neboť jde o katastry velkých měst, horských oblastí apod. V současné době je PÚ dotčeno (rozpracované, ukončené) celkem 4 156 k.ú.

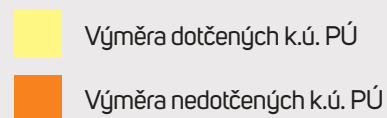
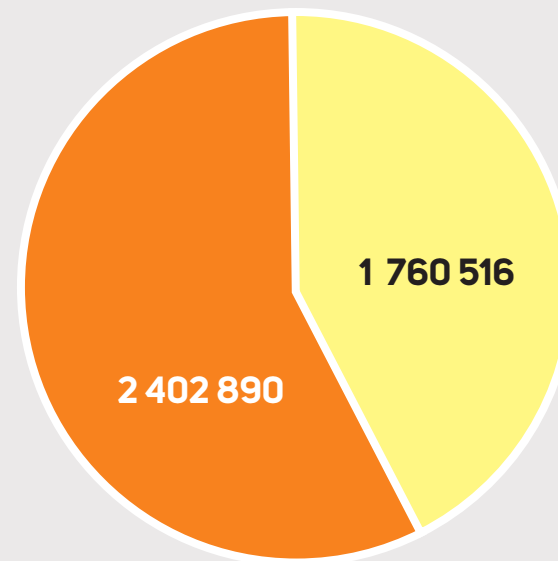
Forma	Aktuálně rozpracované (uzavřená SoD)	Ukončené (rozhodnutí o výměně nebo přechodu vlastnických práv)
KoPÚ	1032	2 665
JPÚ s PSZ	67	392
JPÚ s přídelů	28	685
Celkem	1127	3 742

**Počet k.ú. dotčených pozemkovými úpravami
(34% z celkového počtu 12 080 k.ú.)**

Graf 1: Podíl počtu k.ú. dotčených PÚ (KoPÚ a JPÚ s PSZ) ve vztahu k celkovému počtu k.ú. k řešení PÚ v ČR

**Výměra dotčená pozemkovými úpravami
(42% z celkové výměry 4 163 406ha ZPF)**

Graf 2: Podíl výměry dotčené pozemkovými úpravami (KoPÚ a JPÚ s PSZ) k celkové výměře ZPF v ČR

21/35/93 počet zahájených/nzpracovaných/končených KoPJ v kraj
908 celkový počet k.č. x kraj

Legend:

- zahájená KoPJ
- nzpracovaná KoPJ
- ukončená KoPJ
- okres
- kraj
- vlád

Regions and their data:

- Ústecký kraj: 88/32/144, 1088
- Liberecký kraj: 19/35/70, 500
- Královéhradecký kraj: 28/52/218, 961
- Pardubický kraj: 12/89/183, 790
- Středočeský kraj: 99/144/407, 2075
- Kraj Vysočina: 37/64/187, 3263
- Středomoravský kraj: 37/11/283, 892
- Olomoucký kraj: 10/55/167, 769
- Moravskoslezský kraj: 3/65/75, 815
- Žilinský kraj: 5/58/124, 443
- Plzeňský kraj: 64/101/228, 1386
- Středočeský kraj: 48/176/306, 1624
- Karlovarský kraj: 21/35/93, 550
- hl.m. Praha: 90/2, 112

11

3.2. Situační analýza – SWOT

Silné stránky	Slabé stránky
- Jedinečnost pozemkových úprav - jediný nástroj, který dokáže multifunkčně provázet vlastnické poměry v území a současně narůstající požadavky na ochranu veřejných zájmů v krajině (vodní zdroje apod.), - kontinuita provádění pozemkových úprav v ČR – téměř třicetiletá zkušenost se zpracováním návrhů a následnými realizacemi PÚ, - vymezený legislativní rámec – zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách, vyhláška č. 13/2014 Sb., o postupu při provádění pozemkových úprav a náležitostech návrhu pozemkových úprav, - zpracování návrhů pozemkových úprav v úrovni dokumentace územního řízení, - nástroj pro návrhy a realizace komplexní péče o půdu, vodu a krajinu, - příprava pozemků pro strategické zájmy státu, - využívání moderních technologií, - využití výsledků pozemkových úprav pro obnovu katastrálního operátu, - z hlediska trhu práce – zajištění práce pro zpracovatele pozemkových úprav, kteří spadají do soukromé sféry podnikání.	- Časová náročnost procesu pozemkových úprav, - nedostatek půdy ve vlastnictví státu pro návrhy a realizace společných zařízení, - nedostatečná vymahatelnost navržených agrotechnických a organizačních opatření navržených v rámci PSZ jako ochrana před vodní či větrnou erozí, - rychlost realizace společných zařízení nenaplňuje požadavky obcí, - blokování pozemkových úprav zemědělskými subjekty z důvodu ukončování nájemních vztahů, - výraznější podpora státu pro nové role SPÚ v agendách půdy a adaptace na globální klimatickou změnu, - výše přidělovaných finančních prostředků na provádění pozemkových úprav.
Příležitosti	Hrozby
- Klimatické změny, požadavky a zájem zemědělské veřejnosti, potenciál SPÚ stát se leaderem v procesu adaptace zemědělské krajiny, - důslednější ochrana půdy a vody, druhové rozmanitosti, ovlivnění venkovské krajiny pomocí zvýšené míry realizace společných zařízení, možnost stát se garantem „modrozelené infrastruktury“ zemědělské krajiny, - provázání obnovy historických cest v majetku obcí a navržené cestní síť v rámci PSZ, - využití JPÚ jako nástroje pro rychlé navrhování a realizace malých vodních nádrží jako zásadního opatření ke zvýšení retence vody v území, - zvýšení konkurenceschopnosti při výkupech pozemků půdy pro návrhy a realizace společných zařízení.	- Nedostatek politické vůle na zavedení změn a přijetí nových opatření v rámci agroenvironmentální politiky s vazbou na dotační politiku, - přetrvávání kontraproduktivních přístupů zainteresovaných institucí a nekoordinovaná spolupráce klíčových státních institucí s vlivem na poměry v krajině, - změna konkurenčního prostředí soukromých firem provádějících PÚ a nedostatečná projekční kapacita, - změna nasměrování finančních zdrojů na národní a evropské úrovni a z toho pramenící nedostatek finančních prostředků, - nedostatečné personální zajištění procesu PÚ.

3.3. Hlavní cíle pozemkových úprav pro období let 2021 – 2025

Zvýšená potřeba adaptace na klimatické změny a s nimi související čtenější výskyt povodní z přívalových srážek, období sucha a výrazných projevů degradace půdy se odráží především v požadavcích na navyšování počtu prováděných PÚ a jejich následných realizací. Pozemkovými úpravami lze totiž řešit nejen akumulaci a jakost vody v krajině, protierozní opatření a zvyšování biodiverzity, ale zároveň i problematiku hydromeliorací (snížení nežádoucího odvodnění krajiny a efektivní závlahy).

Tento požadavek na zvyšování kvantity provádění PÚ i zintenzivnění orientace PÚ na adaptaci krajiny ve vztahu ke klimatickým změnám je možné nalézt v Programovém prohlášení Vlády ČR ze dne 8. ledna 2018. Vláda se v kapitole Zemědělství zavazuje, v rámci prioritního veřejného zájmu, přispět na území ČR ke zvýšení ochrany před povodněmi a k přípravě i realizaci opatření proti suchu a nedostatku vody, a to i s ohledem na budoucí generace. V kapitole Životní prostředí je pak cílem podpořit opatření, která snižují negativní dopady hydrologických extrémů a dále rovněž podpora zadržování vody v krajině i ve vodních nádržích a rybnících, která je využívána nejen pro zemědělské hospodaření, ale i pro udržení života v krajině. Opatření proti suchu a snahu o zadržení vody v krajině považuje vláda za věc nejvyššího veřejného zájmu.

Značný důraz na urychlení procesu PÚ je kladen i v rámci Implementačního plánu Strategie resortu Ministerstva zemědělství na období 2017 – 2020, schváleného usnesením vlády č. 838 ze dne 29. listopadu 2017. PÚ jsou zde akcentovány u strategických cílů:

A.1 Zajištění potravinového zabezpečení při podstatném zlepšení dopadů zemědělství na přírodní zdroje,

A.8 Zvyšování ochrany půdy v době klimatické změny s ohledem na udržitelné hospodaření a na komplexní rozvoj a tvorbu krajiny,

G.2 Usilovat o změnu tváře dnešní jednostranně intenzivně využívané kulturní krajiny jako životního prostředí nejen lidí, ale i volně žijících živočichů a zvěře (hospodaření v krajině),

H.2 Zmírnění následků sucha v souvislosti se změnou klimatu.

Problematika změny klimatu, zejména sucha a nedostatku vody, byla v uplynulých pěti letech komplexně řešena několika dalšími meziresortními strategickými dokumenty, které všechny zmiňují PÚ jako jeden z významných a důležitých nástrojů pro řešení této problematiky.

Jedním z nich je „Strategie přizpůsobení se změ-

ně klimatu v podmínkách ČR“, zkráceně nazývaná jako „Adaptační strategie ČR“, která byla schválena usnesením vlády č. 861 ze dne 26. října 2015. Strategie uvádí PÚ jako jedno z hlavních adaptačních opatření v oblasti zemědělství, vodního režimu v krajině a vodního hospodářství a z dokumentu vyplývá potřeba organizačně a finančně podporovat realizaci pozemkových úprav.

Implementačním dokumentem Adaptační strategie ČR je „Národní akční plán adaptace na změnu klimatu“, který byl schválen usnesením vlády č. 34 ze dne 16. ledna 2017 a obsahuje seznam konkrétních adaptačních opatření a úkolů. PÚ jsou v tomto materiálu uvedeny mezi třemi hlavními prioritami (komplexní pozemkové úpravy zvyšující ekologickou stabilitu krajiny a lepší funkční využití území). V přílohách materiálu je jako strategický cíl 3 uvedeno Zvýšení efektivity pozemkových úprav s ohledem na změnu klimatu (finanční a organizační podpora realizací pozemkových úprav s ohledem na zvýšení retenční kapacity krajiny).

V roce 2014 vznikla Mezirezortní komise VODA-SUCHO. Komise zpracovala dokument „Koncepte na ochranu před následky sucha pro území České republiky“, která byla schválena usnesením vlády č. 528 ze dne 24. července 2017. Tato koncepte doplňuje a dále rozvádí opatření navržená v Národním akčním plánu adaptace na změnu klimatu a jejím cílem je vytvoření strategického rámce pro

přijetí účinných legislativních, organizačních, technických a ekonomických opatření k minimalizaci dopadů sucha a nedostatku vody. Mezi navržená opatření na ochranu před následky sucha a nedostatku vody patří i „Podpora provádění PÚ“, kde jsou uvedeny konkrétní cíle a aktivity pro směřování PÚ vedoucí ke snížení dopadů klimatických změn (zejména povodní a sucha) v krajině.

3.3.1. Směřování pozemkových úprav

Koncepce PÚ se do budoucna ubírá směrem, který si klade za cíl zaměřit se více na aktivity napomáhající krajině lépe se adaptovat na klimatické podmínky předpovídané pro druhou polovinu 21. století:

- Rozpracovávat cca 150 PÚ ročně, což předpokládá zahájit a ukončit průměrně 2 - 3 PÚ ročně na každé pobočce KPÚ.
- Přistoupit k přednostnímu řešení PÚ v územích ohrožených dopady změn klimatu a zejména KoPÚ, příp. JPÚ s plánem společných zařízení směřovat do oblastí ohrožených suchem, povodněmi, vodní a větrnou erozí a nezalesněných oblastí s vysokým rizikem urychleného odtoku.
- Pozemkovými úpravami významně přispět ke změnám prostorově-funkčních vztahů krajiny, které umožní lépe se vyrovnávat

s klimatickými a hydrologickými extrémy.

- Zohledňovat i území s jinými potřebami (např. s citlivými komoditami, jako jsou ovoce, zelenina, chmel, nebo vinice) a reagovat podle aktuálních potřeb vlastníků, uživatelů půdy, samosprávy a krajiny.
- Posílit realizace navržených opatření v krajině a realizační projekty zaměřovat především na opatření vedoucí k zadržování vody v krajině a protierozní a protipovodňová opatření.
- Do řešení PÚ zahrnout rovněž systémy zemědělského odvodnění (stavby zemědělského odvodnění) – zajištění dostupné projektové dokumentace, zmapování skutečného rozsahu a umístění odvodňovacích zařízení prostřednictvím dálkového průzkumu země, posouzení technického stavu, vyhodnocení potřebnosti a návrh opatření.
- Podpořit zpracování Studií odtokových poměrů, které budou podkladem pro zpracování návrhů plánů společných zařízení a budou případně přinášet koncepční návrhy variant řešení pro zvyšování retence vody v území, ochrany před erozí a povodněmi.

Nástroje pro dosažení cíle:

Stanovení priorit v jednotlivých krajích a okresech v postupu pozemkových úprav podle katastrálních území

Stanovení seznamu prioritních k. ú. umožní efektivněji řešit PÚ tam, kde se projevuje synergický efekt potřeb území daných např. povinností poboček KPÚ zahájit řízení o PÚ, protože se pro to vyslovili vlastníci pozemků nadpoloviční výměry zemědělské půdy v dotčeném katastrálním území, ohroženost území suchem, nálehavými důvody plynoucími z erozního či povodňového ohrožení území, zájmy velkého investora (zejména liniové stavby), problémy v k. ú. dotčených nedokončeným přidělovým řízením a nedokončeným scelováním dle zákona č. 47/1948 Sb.

Novela zákona č. 139/2002 Sb.

V průběhu roku 2020 byl novelizován zákon č. 139/2002 Sb. Cílem této novely je přispět k efektivnímu řešení následků klimatických změn a k obnově ekologické stability krajiny prostřednictvím pozemkových úprav. Novela zahrnuje možnost provádět PÚ v případě řešení vodohospodářských opatření i ve více na sebe navazujících katastrálních územích. Novelou zároveň dochází k zpřesnění obsahu KoPÚ a JPÚ s tím, že nově je možné provádět JPÚ i bez výměny nebo přechodu vlastnic-

kých práv. Tento typ pozemkových úprav má sloužit především ke zrychlenému a účelnému umisťování společných zařízení do krajiny. Z důvodu získání většího objemu půdy pro umístění společných zařízení je novelou navrhována jako výkupní cena, cena obvyklá. Tím zároveň dojde ke sjednocení přístupu k výkupům pozemků postupem podle zákona č. 503/2012 Sb. Novela též posiluje dohled státu nad dalším nakládáním s pozemky, které jsou určeny pro realizaci společných zařízení. Součástí této novely je i novela katastrálního zákona. Pozemkové úpravy jsou jedním z nástrojů pro obnovu katastrálního operátu a je tedy více než žádoucí, aby zákony obou resortů byly v souladu. V návaznosti na novelu zákona č. 139/2002 Sb. je v přípravě novela vyhlášky č. 13/2014 Sb., o postupu při provádění pozemkových úprav a náležitostech návrhu pozemkových úprav. Tato vyhláška je prováděcím předpisem k citovanému zákonu a je nezbytné, aby aktuálním zněním postihla jak zmíněnou novelu zákona, tak i poznatky z praxe, získané při projektování pozemkových úprav i vedení řízení o pozemkových úpravách.

Zásobník projektových dokumentací a systém sledování staveb

Zásobník projektových dokumentací (PD) slouží k evidenci PD staveb, které jsou připraveny k realizaci. Příslušná pobočka KPÚ zaeviduje PD do této evidence ihned poté, co ji obdrží od zhotovitele

a po zahájení stavby do systému doplňuje probíhající etapy stavby. Zásobník slouží k centrálnímu sledování připravenosti PD pro realizaci a zjišťování stavu rozpracovanosti staveb z důvodu optimalizace jejich průběhu včetně čerpání finančních prostředků.

Zajištění finančních zdrojů ze státního rozpočtu a EU

Pro kontinuální provádění PÚ je klíčové zajištění dostatečného objemu finančních prostředků pro zpracování návrhů PÚ i jejich následnou realizaci. Úlohou ústředí SPÚ je koordinovat plynulý postup pozemkových úprav tak, aby mohly být maximálně využívány finanční zdroje jak ze státního rozpočtu, tak z rozpočtu EU, které jsou zaměřené především do realizační části, tzn. na výstavbu společných zařízení (technická opatření) na základě schválených návrhů PÚ.

Společná zemědělská politika EU po roce 2020

Aktuálně probíhající diskusi o stanovení priorit nové Společné zemědělské politiky (SZP) ovlivňují zejména strategie, které navazují na tzv. Evropskou zelenou dohodu. V květnu 2020 byly zveřejněny návrhy Strategie od zemědělce ke spotřebiteli a Strategie pro biologickou rozmanitost. Aktuální návrh Strategického plánu realizace SZP pracuje s 9 cíli, přičemž pozemkové úpravy mohou mít vý-

znamný podíl při plnění nejméně 3 z těchto cílů:

Cíl D – Přispění ke zmírňování změny klimatu a adaptaci na tyto změny a udržitelnou energii.

Cíl E – Podpora udržitelného rozvoje a účinného řízení přírodních zdrojů, jako je voda, půda a ovzduší.

Cíl F – Přispění k ochraně biologické diverzity, posilování ekosystémových služeb a zachování přírodních stanovišť a krajiny.

SPÚ předpokládá zajištění finanční alokace na PÚ z rozpočtu EU v letech 2021 – 2027 přinejmenším ve stejné výši, jako byla pro období 2014 – 2020 a činila 150 mil EUR.

Vytvoření dostatečné rezervy státní půdy

Kvalitu návrhů plánů společných zařízení výrazným způsobem ovlivňuje množství státní půdy v řešeném území. Zákon o pozemkových úpravách stanovuje využití půdy pod společná zařízení. Z jeho ustanovení vyplývá, že pro navrhovaná společná zařízení se použijí nejprve pozemky ve vlastnictví státu a potom ve vlastnictví obce. Současným problémem, který mnohdy až ohrožuje proveditelnost pozemkových úprav, je nedostatek disponibilní státní půdy ve většině řešených katastrálních území. Zákon o pozemkových úpravách připouští, že pokud nelze pro společná zařízení použít jen po-

zemky ve vlastnictví státu, popřípadě obce, podílejí se na vyčlenění potřebné výměry půdního fondu ostatní vlastníci pozemků poměrnou částí podle celkové výměry jejich směřovaných pozemků. Využití tohoto ustanovení je však velmi problematické, jelikož v praxi naráží na odpor vlastníků, kteří nejsou ochotni část svého vlastnictví krátit ve prospěch veřejného zájmu.

Zájmem SPÚ je tedy vytvářet rezervu státní půdy

pomocí výkupů zemědělské půdy. Za tímto účelem bylo upraveno znění zákona o Státním pozemkovém úřadu i zákona o pozemkových úpravách. Aby mohlo být s větším úspěchem využíváno ustanovení zákona o pozemkových úpravách týkající se výkupu pozemků vlastníků ve prospěch státu, bylo nutné upravit výkupní ceny na odpovídající konkurenceschopné ceny. Výkupní ceny byly upraveny poslední novelou tohoto zákona. Státní pozemkový úřad zahrnul položku pro výdaje na výkupy pozem-

ků do finančních výhledů na další desetiletí.

3.3.2. Výhled postupu pozemkových úprav v období 2021 - 2025 (zpracování návrhů PÚ)

Pozemkový úřad zahájí řízení o PÚ vždy, pokud se pro to vysloví vlastníci pozemků nadpoloviční výměry zemědělské půdy v dotčeném katastrálním území. Následně jsou podle finančních a perso-

Statistické údaje KoPÚ – plán na období 2021 - 2025

Roky	zahájené		rozpracované		dokončené	
	počet	výměra [ha]	počet	výměra [ha]	počet	výměra [ha]
2021	142	63 935	150	75 000	275	130 359
2022	150	66 239	150	75 000	214	116 113
2023	148	66 221	150	75 000	183	90 346
2024	151	66 913	150	75 000	135	60 834
2025	163	67 392	150	75 000	161	68 918
celkem	754	330 700	750	375 000	968	466 570

Tabulka 2: Předpokládaný plán řešení PÚ v období 2021 – 2025

Zdroj: Státní pozemkový úřad. Zahájené PÚ – znamená zahájení ve smyslu § 6 zákona o pozemkových úpravách; rozpracované PÚ – znamená uzavření smlouvy o dílo s dodavatelem; dokončené PÚ – znamená zapsání do KN.

nálních kapacit poboček KPÚ uzavírány smlouvy s dodavateli na řešení těchto PÚ. Pro kontinuální zajištění procesu PÚ v rámci ČR plánuje SPÚ ročně rozpracování cca 150 KoPÚ, které bude cílit především do oblastí postižených suchem. Počet rozpracovaných KoPÚ v jednotlivých letech se bude

odvíjet od požadavků státu, obcí, vlastníků půdy, případně stavebníka (např. ŘSD).

Kromě KoPÚ předpokládá SPÚ v období 2021 – 2025 zahájit kolem 44 JPÚ s PSZ na výměře cca 2,5 tis. ha a dále asi 90 specifických PÚ v katas-

trálních územích dotčených přiděly na výměře cca 25,6 tis. ha. Tyto PÚ budou rozpracovávány podle aktuálních potřeb v daném území.

Lze tedy předpokládat, že v roce 2025 by počet katastrálních území s PÚ činil celkem cca 4 900, což představuje asi 2,2 mil. ha. Postup v PÚ nelze výrazně zvýšit, neboť je limitován personálními kapacitami a finančními možnostmi SPÚ.

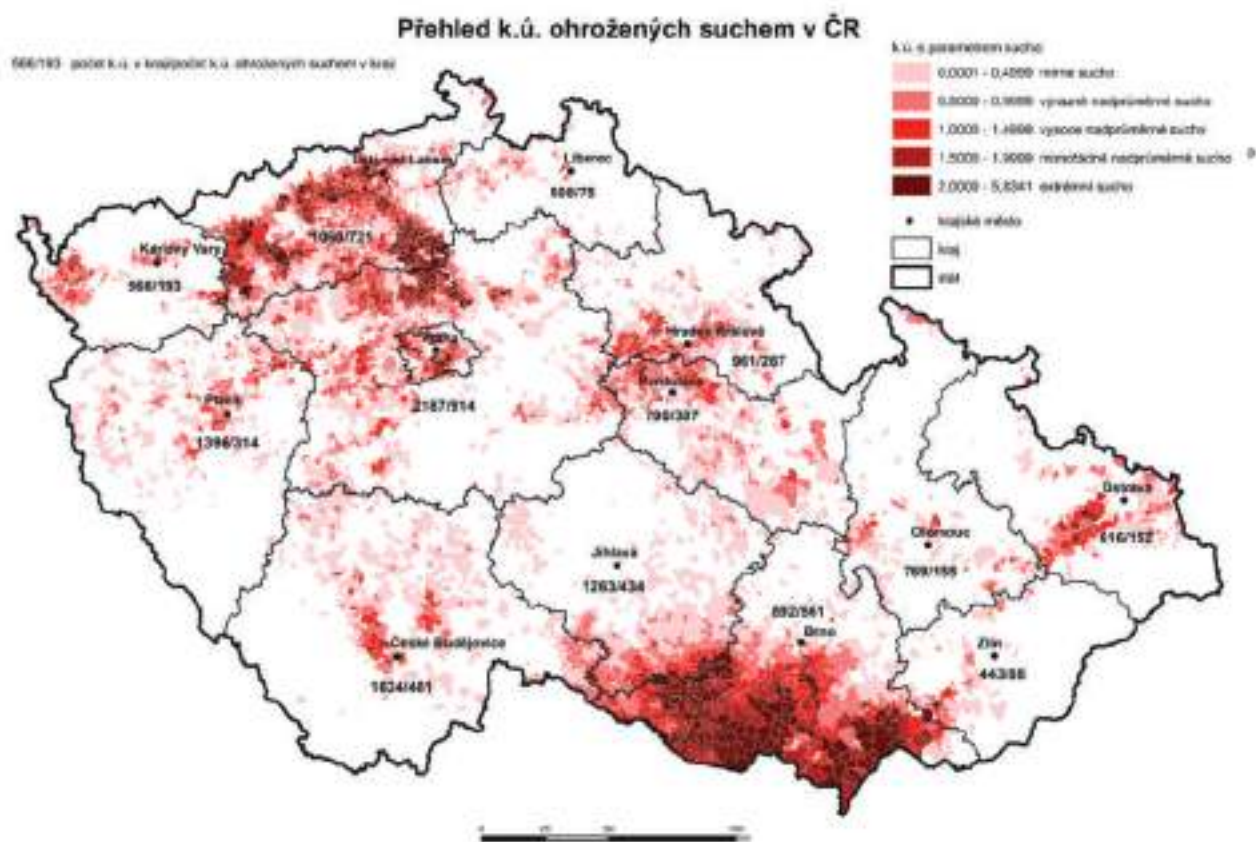
Pozemkové úpravy budou pokračovat kontinuálně v rámci celé ČR, přednostně však budou řešeny k.ú. postižených suchem. Přehled k.ú. ohrožených suchem slouží jako podklad pro efektivní cílení pozemkových úprav.

Řešení pozemkových úprav v katastrálních územích dotčených přiděly

Zvláštní pozornost zasluhuje řešení katastrálních území dotčených přiděly. Cestou PÚ jsou postupně řešena ta území, resp. jejich části, kde dokumentace přidělů neumožňuje provést digitalizaci katastrální mapy, kterou provádí Český úřad zeměměřický a katastrální (ČÚZK).

Mezi SPÚ a ČÚZK bylo ujednáno:

- pokud jsou přiděly relativně v malém rozsahu, bude provedena digitalizace katastrální mapy na celém území s ponecháním parcel zjednodušené

Obrázek 3: Mapa katastrálních území ohrožených suchem v ČR

evidence v přidělových enklávách. U těchto k. ú. se předpokládá následné odstranění přidělů (tj. parcel zjednodušené evidence) cestou JPÚ ve smyslu § 13 zákona o pozemkových úpravách;

- jestliže je přidělý zasažena velká část území, řešením by měly být KoPÚ, přičemž by jim dle úrovně podkladů buď předcházelo provedení JPÚ ve smyslu § 13 zákona o pozemkových úpravách, nebo by rozhodnutí o určení hranic pozemků bylo vydáno v rámci řízení o KoPÚ. Katastrální úřady provedou digitalizaci v plánovaném termínu (rok

3.3.3. Priority v provádění pozemkových úprav (realizace společných zařízení)

Při stanovení priorit v rámci řešení postupu realizací PSZ, ze strany vlastníků a obcí výrazně dominuje požadavek na zpřístupnění pozemků následován potřebou řešit vodohospodářský režim v krajině, tj. především realizovat opatření pro neškodné odvedení vod a předcházet tak povodňovým situacím. Značný význam v krajině mají polní cesty, které nejen zpřístupňují pozemky, ale současně mohou plnit funkci jak protierozní, tak lokálně protipovod-

dopady hydrologických extrémů (přívalových srážek, povodní a sucha). Cílem PÚ je tedy postupné navyšování počtu realizací prvků PSZ s intenzivnějším zaměřením na opatření sloužících k retenci a akumulaci vody v krajině, protipovodňová a protierozní opatření, přičemž budou i nadále naplňovány požadavky na zpřístupnění pozemků a zlepšení prostupnosti krajiny.

Postup v provádění PÚ závisí na řadě faktorů, z nichž nejzásadnějším je objem přidělených finančních prostředků a pak také personální kapacity SPÚ.

Počet realizací společných zařízení 2016 - 2020				
	Polní cesty	Vodohospodářská opatření	Protierozní opatření	ÚSES a ostatní zeleň
Počet	1106	310	106	356

Tabulka 3: Postup realizací společných zařízení v období 2016 – 2020

2024) pouze na území, kde to bude technicky proveditelné, ostatní území se předpokládají dořešit v rámci KoPÚ, nebo JPÚ.

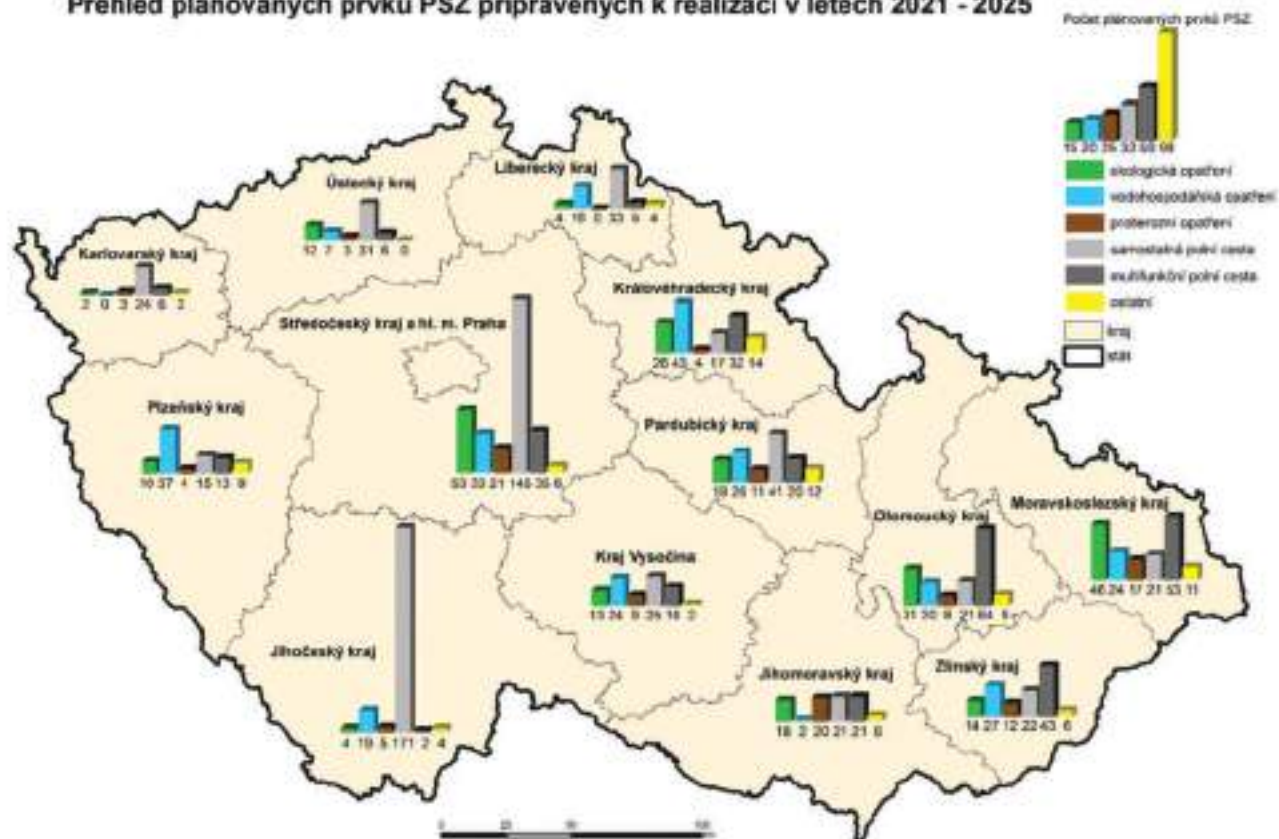
Dle stávajících zjištění se řešení přidělových řízení v rámci pozemkových úprav dotýká cca 350 k.ú.

ňovou a doprovodnou zelení podél cest se podílet na zvyšování ekologické stability krajiny.

Z celospolečenského hlediska budou mít do budoucna prioritu především opatření k zajištění dlouhodobého zadržení vody v krajině a opatření řešící

Současná projektová připravenost v jednotlivých krajích, vycházející z požadavků obcí, potřeb vlastníků a celospolečenských potřeb, je vyjádřena na obrázku č. 4:

Přehled plánovaných prvků PSZ připravených k realizaci v letech 2021 - 2025

Obrázek 4: Počty plánovaných realizací prvků PSZ v období 2021 – 2025 v jednotlivých krajích (uvedené údaje odpovídají stavu zásobníku PD k 31. 10. 2020). Tyto údaje se průběžně mění dle zpracování nových PD a zahajování realizací prvků PSZ

3.3.4. Kvalita pozemkových úprav

Cílem je provádět PÚ kvalitně jak v oblasti zadávání veřejných zakázek, tak i v oblasti vlastního zpracování návrhů PÚ a následných realizací schválených opatření. Pro dosažení tohoto cíle zajišťuje SPÚ dlouhodobě celou škálu opatření:

Typologie území

Před zahájením KoPÚ využívají pobočky KPÚ, pro definování hlavních zájmů včetně celkového charakteru území a pro klasifikaci území podle náročnosti následného zpracování projektu KoPÚ, ucelený systém kategorizace území v definovaných oblastech zájmu (Typologie území). Systém typologie území obsahuje rovněž soubor metodických pokynů pro zadání veřejné zakázky s odkazy na odpovídající datovou a informační podporu.

Studie odtokových poměrů

Jedná se o nástroj využitelný zejména před zpracováním pozemkových úprav jako širší pohled na území v hydrologickém kontextu (bez ohledu na hranice k.ú.). V rámci těchto studií je možné zpracovávat více k.ú. najednou, s předpokladem následného rozpracování PÚ a to zejména tam, kde existuje potřeba řešení erozních a odtokových poměrů území. K rozhodnutí o potřebě řešení studie odtokových poměrů může přispět výsledek zpracované Typolo-

gie území. Výsledky těchto studií pak slouží především pro cílenější a kvalitnější zadávání veřejných zakázek PÚ.

Metodický návod pro provádění pozemkových úprav

V roce 2020 byla zahájena aktualizace stávajícího Metodického návodu k provádění pozemkových úprav (MN). Výsledkem této aktualizace bude zpracování příslušných částí zákona, které byly novelizovány a nastavení postupů tak, aby byly v souladu jak s novelou zákona, tak s novými principy pozemkových úprav. MN slouží jako metodická podpora zaměstnancům poboček, kteří vedou správní řízení o pozemkových úpravách i odborné veřejnosti, tedy zhotovitelům návrhů pozemkových úprav. Bylo proto nezbytné zajistit odborné zpracování té části MN, která se věnuje vlastnímu projektování s důrazem na PSZ. Do aktualizace MN byli zapojeni zástupci odborné veřejnosti i zaměstnanci úřadu, kteří se pozemkovým úpravám věnují.

Technický standard dokumentace plánu společných zařízení

Dalším z řídicích dokumentů, kterými jsou usměrňovány postupy v řízení o pozemkových úpravách je Technický standard dokumentace plánu společných zařízení (TS PSZ), jenž je technickým předpisem, konkretizujícím a z technického i obsahového

hlediska upřesňujícím ustanovení a požadavky legislativních norem – zákonů a vyhlášek, při provádění pozemkových úprav. Primárním účelem TS PSZ je sjednotit kvalitu dokumentací PSZ a umožnit pozemkovým úřadům jejich optimální kontrolu. Ve vztahu ke zhotovitelům návrhů pozemkových úprav je TS PSZ nástrojem závazným pro vymezení náležitostí a obsahu dokumentací PSZ.

TS PSZ je nezbytné udržovat aktuální nejen ve vztahu k nadřazeným předpisům a dalším závazně používaným technologiím v procesu PÚ (např. VFP), ale i ve vztahu k rozvoji oboru PÚ jako celku.

Výměnný formát pozemkových úprav

Pro zajištění jednotné kvality dat pozemkových úprav a posílení kontrolní činnosti nad zpracováním jednotlivých etap pozemkových úprav bude i nadále využíván výměnný formát pozemkových úprav (VFP), který vytváří sjednocující prvek pro zpracování návrhů PÚ z hlediska formy i obsahu. VFP je nástrojem, který slouží nejen ke sjednocení obsahu a vzhledu jednotlivých mapových děl odevzdávaných v průběhu pozemkových úprav, ale také jako nástroj, který má zefektivnit a zjednodušit práci pracovníkům SPÚ, kdy VFP bez závislosti na použitém SW významně pomůže odstranit formální a hrubé chyby v datech. VFP lze tedy využít jako jeden z kontrolních mechanismů PÚ.

Na centrálním uložišti jsou evidovány informace o každé přejímce dat ve VFP, která proběhla na pobočkách SPÚ, což umožňuje vytváření automatických statistik a přehledů o rozpracovanosti jednotlivých pozemkových úprav. Data z pozemkových úprav jsou zpracována tak, aby bylo možné projekty evidovat a dále využívat automatizovaně. Současně je v přípravě zjednodušení přejímky odevzdávaných dat PÚ prostřednictvím webového GIS klienta.

Díky jednotnému formátu VFP je umožněno automatické nahrávání kvalitních ověřených dat pozemkových úprav na Geoportál SPÚ, což umožňuje rychlou prezentaci jak dokončených, tak rozpracovaných pozemkových úprav v interaktivním prostředí webového klienta.

Regionální dokumentační komise

Regionální dokumentační komise (RDK) byly zřízeny za účelem zvýšení kvality zejména technického řešení PÚ, resp. zpracování PSZ. Svou činnost vykonávají na základě vnitřní směrnice a jednacího řádu a jsou poradním orgánem ředitelů krajských pozemkových úřadů a vedoucích poboček. Zkušenosti z praxe potvrdily účelnost a význam jejich zřízení, proto nyní pracují v osmi regionech a posuzují všechny dokumentace PSZ, případně také dokumentace pro realizaci staveb. Posílením kontrolní činnosti v oblasti PSZ dochází k navyšová-

ním kvality dokumentací PSZ a jsou eliminovány nedostatky, které by mohly vést k nereálnosti následné realizace navržených prvků PSZ. Činnost RDK se opírá o odborníky především z řad SPÚ či externí odborníky v oblasti vodního hospodářství, dopravních staveb, ochrany životního prostředí a ochrany zemědělského půdního fondu. Vzhledem k významnosti PSZ v celém procesu PÚ je nezbytné i v následujícím období zajistit vysokou odbornou úroveň všech členů RDK.

S činností RDK souvisí i Expertní podpora při vyhodnocování plánů společných zařízení a dokumentací technického řešení, která je zajišťována externími odborníky při řešení sporných nebo složitých projektů. Zajištění expertní podpory garantuje jednotný přístup při hodnocení projektových dokumentací.

Odborná způsobilost k projektování pozemkových úprav

Státní pozemkový úřad je ze zákona gestorem konání zkoušek odborné způsobilosti k projektování pozemkových úprav. Oprávnění k projektování PÚ může získat fyzická osoba za předpokladu, že splňuje zákonem stanovené podmínky a úspěšně složí zkoušku odborné způsobilosti. Zkouška se skládá před komisí, která je složena ze zástupců úřadu i odborné veřejnosti. Zkouška má dvě části – písemný test a obhajobu předloženého projektu KoPÚ.

Z důvodu zajištění kvality a dohledu nad zpracováním návrhů pozemkových úprav má SPÚ, ve správním řízení, pravomoc úřední oprávnění k projektování pozemkových úprav také odejmout, pokud je prokázáno, že držitel tohoto oprávnění závažně nebo opakovaně porušuje zákon.

3.4. Dílčí cíle pro období 2021 – 2025

3.4.1. Právní zajištění pozemkových úprav a souvisejících vztahů

Právní předpisy v oblasti pozemkových úprav

V souvislosti se vznikem SPÚ došlo k rozsáhlé novelizaci zákona č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech, a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů. K dalším úpravám zákona došlo v letech 2013 – 2020, kdy byl zákon celkem 6 x novelizován, ať již přímou či nepřímou novelou. Po vzniku SPÚ ještě platila vyhláška č. 545/2002 Sb., o postupu při provádění pozemkových úprav a náležitostech návrhu pozemkových úprav. Tato vyhláška byla následně nahrazena vyhláškou č. 13/2014 Sb., o postupu při provádění pozemkových úprav a náležitostech návrhu pozemkových úprav. Obecně platným předpisem, který je základem správního řízení o pozemkových úpravách, je

zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

PÚ jsou multifunkčním oborem, v němž mají největší podíl, kromě vlastního projektování, zeměměřické činnosti. Proto je třeba při všech změnách předpisů, které se týkají pozemkových úprav, vždy vyvolat i potřebné změny předpisů katastrálních a opačně. V oblasti geodézie je to především zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon) a vyhláška č. 357/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální vyhláška). V rámci legislativního procesu je však třeba důsledně sledovat návrhy všech změn zákonů a vyhlášek, které mají dopad na řízení o pozemkových úpravách (zákon o vodách, zákon o lesích, územní plánování, stavební zákon, zákon o ochraně ZPF apod.).

3.4.2. Efektivnější prosazování výsledků pozemkových úprav

Závaznost opatření navržených PSZ

V rámci PSZ jsou pro ochranu půdy před erozí navrhována i opatření, která jsou pouze organizačního charakteru, ale na základě výpočtů dokážou dostatečně eliminovat vliv eroze na pozemcích v dané lokalitě. Jedná se především o způsob hospodaření – zatravněné plochy, střídání plodin, nebo vyloučení nevhodných plodin. Na rozdíl od technických opatření, která v rámci investiční činnosti realizuje SPÚ, je dodržování organizačních opatření na pozemku čis-

tě na vůli vlastníka, resp. uživatele půdy. V současné době žádný legislativní předpis účinně nezajišťuje dodržování správného hospodaření na pozemku a nejsou nastaveny žádné restrikce ani sankce pro případ, že je na pozemku nesprávným hospodařením způsobována škoda v podobě degradace půdy vlivem půdní eroze.

Řešení nabízí úprava dotační politiky s cílem pozitivně motivovat hospodářící subjekty k realizaci či respektování opatření dle PSZ, což by mělo přinést potřebné změny způsobu hospodaření na půdě a výrazné omezení dalších degradačních procesů na zemědělském půdním fondu. SPÚ ve spolupráci s MZe zahájil kroky vedoucí k zavedení popsaného návrhu do praxe. Prioritně je nutné zajistit informovanost zemědělských subjektů o provedených návrzích PSZ v rámci PÚ. Jako nejefektivnější se pro tento účel jeví využití systému LPIS – vytvoření nové informační vrstvy, v níž budou obsaženy návrhy PSZ. Dalším krokem pak bude zapojení požadavku souladu hospodaření s navrženým protierozním opatřením z PSZ do Nařízení vlády č. 48/2017 Sb. (do přílohy č. 2: Seznam kontrolovaných požadavků podle standardů).

Monitoring eroze

Data z databáze monitoringu eroze zemědělské půdy slouží především k analýze příčin vzniku monitorovaných událostí v daném území a k navrhování vhod-

ných opatření pro zmírnění jejich negativních účinků jak na úrovni jednotlivých událostí v rámci erozně uzavřených celků (EUC), tak i v rámci celého území České republiky. V procesu analýzy příčin vzniku vybraných událostí se identifikují společné jmenovatele využitelné při definování obecně platných opatření na celorepublikové úrovni. Evidence rovněž slouží v kontextu analyzovaných příčin vzniku monitorovaných událostí i jako zpětná vazba pro hodnocení účinnosti protierozních opatření uplatňovaných v rámci DZES 5 a dále jako vhodný podklad pro rozhodování při územních rozhodnutích i v rámci pozemkových úprav.

Na základě monitorovaných opakovaných erozních událostí a událostí s vážným ohrožením je možné po splnění podmínek přerazovat tyto plochy do vyššího stupně ochrany v rámci DZES 5.

S ohledem na připravované zařazení Monitoringu eroze do legislativy a zvyšující se zájem veřejnosti o ochranu půdy je potřeba dbát na vysokou znalostní úroveň pověřených pracovníků (jeden až dva pracovníci na pobočce KPÚ). Je nutné tyto pracovníky pravidelně proškolovat v oblasti ochrany a hodnocení půdy, měření se zařízeními GNSS a aktivního využívání webového portálu Monitoring eroze zemědělské půdy.

3.4.3. Propagace oboru pozemkových úprav

Státní pozemkový úřad má od roku 2019 interní

směrnicí nastavena pravidla komunikační strategie s cílem zajistit kvalitní jednotnou komunikaci uvnitř SPÚ a dále efektivní komunikaci mimo úřad a mediální komunikaci. Obor PÚ je v souladu s touto směrnicí propagován následujícími formami:

Webové stránky

K oslovení laické i odborné veřejnosti slouží webové stránky SPÚ. Za účelem tohoto způsobu komunikace jsou zřízeny následující webové stránky:

<https://www.spucr.cz/>
slouží pro prezentaci úřadu (včetně informací v oblasti pozemkových úprav)

<https://zitkrajinou.cz>
slouží pro prezentaci odborných témat, zejména pozemkových úprav v oblasti realizací plánů společných zařízení.

Příspěvky na sociálních sítích a webových platformách

Sociální síť slouží zejména k prezentaci činností úřadu a k vzájemné komunikaci mezi veřejností a SPÚ. Komunikace je uskutečňována formou komentářů, sdílení apod. a poskytuje tak SPÚ zpětnou vazbu o jeho činnosti. Prostřednictvím sociálních sítí SPÚ informuje o pozemkových úpravách formou fotografií nebo videí z realizací společných zařízení

v terénu, pozvánek na úřadem pořádané akce apod.

Časopis Pozemkové úpravy

Českomoravská komora pro pozemkové úpravy v úzké spolupráci se Státním pozemkovým úřadem vydává čtvrtletně specializovaný vědecko-technický časopis Pozemkové úpravy, který se zabývá pozemkovými úpravami a souvisejícími obory. Časopis je určen především odborně zaměřené skupině čtenářů, kteří jsou jeho prostřednictvím informováni o aktuálním dění v pozemkových úpravách, a především o technických a jiných odborných novinkách a postupech z oboru PÚ.

Tiskové propagační materiály

Státní pozemkový úřad vydává celou řadu materiálů zaměřených na propagaci pozemkových úprav a dalších činností prováděných nebo zajišťovaných úřadem, a to ve formě letáků, brožur, newsletterů, plakátů apod.

Odborné konference, workshopy, besedy, přednášky, dny otevřených dveří, výstavy

Státní pozemkový úřad a jeho odborné organizační útvary pravidelně pořádají či se podílí na organizaci a zajištění konferencí, workshopů, besed, přednášek a dnů otevřených dveří s tematikou pozemkových úprav a následných realizací společných zařízení

pro odbornou i širší veřejnost. Významná je v této oblasti spolupráce se zástupci odborné veřejnosti, partnerských organizací, obcí a v neposlední řadě i s vysokými školami.

Soutěž „Žít krajinou“

Soutěž Žít krajinou (dříve veřejnosti známá pod názvem Společné zařízení roku) pořádá SPÚ od roku 2006 ve spolupráci s Českomoravskou komorou pro pozemkové úpravy za účelem ocenit a představit veřejnosti nej kvalitnější realizovaná opatření navrhovaná v pozemkových úpravách.

Nový formát soutěže přinesl i nový úhel pohledu při hodnocení jednotlivých opatření, který se více zaměřuje na tvorbu krajiny s důrazem na komplexnost navrhovaných opatření.

Společná zařízení jsou v soutěži hodnocena předními odborníky, a to ve dvou kategoriích:

1. Zelená a dopravní infrastruktura (prvky ÚSES, opatření ke zpřístupnění pozemků)
2. Tvorba a ochrana krajiny (protierozní a vodohospodářská opatření).

Projektu, který získá nejlepší hodnocení v rámci obou kategorií, je dále udělována Cena Státního pozemkového úřadu. Do soutěže je zapojována i širo-

ká veřejnost, která může prostřednictvím webových stránek hlasovat o nejlepší realizované opatření. Vyhlášení vítězných projektů a jejich realizátorů se v posledních letech uskutečňuje v prostorách Senátu PSČR, což významně přispívá ke slavnostnímu rázu celé soutěže a ke zvýšení její prestiže.

Odborné články

Obor pozemkových úprav je propagován v médiích také publikováním odborných článků, jejichž autory jsou zaměstnanci SPÚ, odborníci z řad zpracovatelů návrhů pozemkových úprav i realizací společných zařízení, vědečtí a výzkumní pracovníci, starostové obcí a představitelé místních samospráv i další osoby, které se problematikou PÚ a souvisejícími obory zabývají.

Účast na veletrzích a výstavách

Pozemkové úpravy jsou prezentovány na tuzemských veletrzích a výstavách souvisejících s danou tematikou (např. výstava Země Živitelka, výstava Flora Olomouc).

Osobní komunikace, telefonáty, e-maily

Za formu propagace lze považovat i osobní komunikaci, která je nejpoužívanější formou komunikace. Její výhodou je možnost získání okamžité zpětné

vazby. Tato forma propagace se uplatňuje zejména při řízení o pozemkových úpravách, kdy je vhodnou volbou komunikace položen základ k úspěšnému zvládnutí celého procesu zpracování návrhů pozemkových úprav.

Externí zpravodaj

Státní pozemkový úřad vydává od roku 2017 pro veřejnost občasník s názvem Žít krajinou. Cílovou skupinou tohoto externího zpravodaje jsou zastupitelé měst a obcí, zástupci partnerských organizací a široká veřejnost. Distribuce probíhá hlavně prostřednictvím e-mailu a zpravodaj je současně zveřejňován i na webových stránkách úřadu.

Externí mediální komunikace

K propagaci pozemkových úprav dochází i formou externí mediální komunikace, jako jsou tiskové zprávy, tiskové konference a další mediální výstupy (TV, rozhlas, odborná periodika, celostátní/regiónální tisk).

3.4.4. Personální zajištění a vzdělávání

Státní pozemkový úřad je tvořen ústředím a třinácti krajskými pozemkovými úřady (KPÚ). Státní pozemkový úřad zřizuje pro výkon své působnosti pobočky krajských pozemkových úřadů, jejichž územ-

ní působnost odpovídá území jednoho nebo více okresů. Tyto pobočky rozhodují v řízení o pozemkových úpravách podle zákona č. 139/2002 Sb. jako správní orgány prvního stupně. O odvolání proti rozhodnutí pobočky rozhoduje ústředí.

Agendu pozemkových úprav vykonává na SPÚ na všech úrovních organizační struktury (ústředí SPÚ, KPÚ a pobočky) cca 545 zaměstnanců, z toho na pobočkách KPÚ je to cca 468 zaměstnanců. Na základě dlouhodobých zkušeností je optimální stav 3 řízení o PÚ na jednoho pracovníka (1 zahajované, 1 probíhající, 1 ukončované).

Velmi důležitým aspektem pro udržení kvality řízení a provádění PÚ je systematické zvyšování odborné úrovně pracovníků na úseku PÚ. SPÚ zajišťuje jak pravidelná školení, která souvisí s oborem pozemkových úprav a s vedením správního řízení, tak i individuální vzdělávací akce, které jsou konkrétně zaměřeny na specifické činnosti jednotlivých zaměstnanců. Kromě toho dlouhodobě probíhá, v rámci celoživotního vzdělávání, dvoutýdenní kurz pro zaměstnance, jejichž hlavní pracovní činností jsou právě pozemkové úpravy. Náplň tohoto kurzu je zajištěna lektory z vysokých škol i z praxe a celý kurz je zakončen zkouškou. Většina zaměstnanců z oblasti pozemkových úprav je ve služebním poměru (zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě) a v rámci tohoto zákona je každý zaměstnanec také povinen do 1 roku od nástupu do služby složit

zkoušku z oboru služby „Pozemková správa a krajinotvorba“. SPÚ dlouhodobě podporuje zájem zaměstnanců o zvyšování kvalifikace rovněž umožněním studia při zaměstnání.

3.4.5. Zajištění technického vybavení

Z hlediska neustále se zvyšujících nároků na prostředky informačních technologií probíhá v oblasti PÚ průběžná aktualizace softwaru a posilování hardwarového vybavení pro efektivnější využívání dat. Zavedením nové spisové služby a Geoportálu SPÚ bude zajištěno zjednodušení procesů a konsolidace systémů komunikace mezi ústředím, KPÚ a pobočkami KPÚ.

SPÚ postupně zajišťuje obnovu zastaralých zařízení GNSS, které umožňují příjem z více satelitních systémů (kromě GPS též Glonass a Galileo) s reálně dosažitelnou absolutní polohovou přesností cca 30 cm, případně centimetrovou přesností.

Aplikace pro evidenci pozemkových úprav není od roku 2015 plně podporována, není tedy umožněn ani její další rozvoj, který je k jejímu fungování nezbytný.

Současně využívané aplikace budou nahrazeny novým připravovaným informačním systémem ISPÚ (Informační systém pozemkových úprav), resp. jeho moduly Rozpočet, Smlouvy a Evidence PÚ. Akce

budou mít navíc vazbu na geoprvky v GIS.

3.4.6. Spolupráce s dotčenými subjekty

Státní pozemkový úřad od svého vzniku v roce 2013 postupně uzavřel dohody o vzájemné spolupráci s různými odbornými organizacemi, institucemi, profesními sdruženími apod., s jejichž činností proces PÚ různým způsobem souvisí a SPÚ s nimi spolupracuje. Partnerské dohody představují věcnou a časovou jistotu této spolupráce, zlepšují vzájemnou součinnost a přispívají ke zkvalitnění rozhodovacích činností SPÚ.

Aktuálně jsou uzavřeny tyto partnerské dohody:

Státní pozemkový úřad a Ministerstvo zemědělství

Koordinační smlouva o přístupu ke sdíleným aplikacím a datům MZe, Smlouva o centralizovaném zadávání veřejných zakázek na „Povinné komodity“ příp. další veřejné zakázky, Smlouva o zpracování osobních údajů.

Státní pozemkový úřad a Ministerstvo životního prostředí

Dohoda o vzájemné spolupráci v oblasti rezervy státní půdy pro zajištění rozvojových programů státu, protierozní ochrany zemědělské půdy a koordinace postupů v procesu pozemkových úprav.

Státní pozemkový úřad a Český úřad zeměměřický a katastrální

Závěr jednání o postupu digitalizace katastrálních map v katastrálních územích s přiděly, Dohoda o poskytování dat České permanentní sítě GPS pro určování polohy CZEPOS, dlouholetá spolupráce v mezíresortní pracovní skupině (PRSK) pro zavádění výsledků PÚ do katastru nemovitostí a další rozvíjení metodických pokynů v souvislosti s obnovou katastrálního operátu.

Státní pozemkový úřad a Ředitelství silnic a dálnic ČR (ŘSD)

Dohoda o vzájemné spolupráci zajišťující koordinaci činností ŘSD ČR a SPÚ v rámci PÚ a při přípravě a výstavbě liniových staveb tak, aby byla dosažena co nejvyšší synergie a výsledek činností zajišťovaných ve veřejném zájmu.

Státní pozemkový úřad a Správa železniční dopravní cesty, státní organizace

Dohoda o vzájemné spolupráci týkající se koordinace činností při provádění PÚ.

Státní pozemkový úřad a Podniky povodí (Labe, Moravy, Odry, Vltavy)

Všechny Dohody o vzájemné spolupráci se týkají vzájemné spolupráce v oblastech rezervy státních

pozemků k uskutečnění rozvojových programů státu, přípravy a realizace opatření pro zmírnění negativních projevů vodního režimu a dopadů klimatických extrémů (sucha a povodně) v krajině.

Státní pozemkový úřad a Lesy ČR (LČR)

Dohoda o vzájemné spolupráci v oblastech provádění PÚ, jejichž předmětem je též lesní majetek spravovaný LČR, dále v oblasti správy majetku při řešení nesouladů mezi evidovaným a skutečným využitím lesní a zemědělské půdy, správou rezervy státní půdy, při řešení problematiky správy vodních děl a vodních toků a v oblasti vytváření a správy honiteb.

Státní pozemkový úřad a Vojenské lesy a statky ČR, s.p.

Dohoda o vzájemné spolupráci v oblastech týkajících se vstupních podkladů a informací pro zpracování návrhů PÚ, správy majetku ve vlastnictví státu s příslušností hospodaření SPÚ ve vlastnictví VLS a další spolupráce v oblastech pořádání konferencí, seminářů apod.

Státní pozemkový úřad a Českomoravská komora pro pozemkové úpravy

Dohoda o vzájemné spolupráci týkající se školení a vzdělávání, odborné činnosti, projektování,

soutěží, tvorba časopisu a další spolupráce.

Státní pozemkový úřad a Asociace podnikatelů v geomatice, z.s.

Dohoda o vzájemné spolupráci týkající se vzájemné spolupráce při udržování a trvalém zvyšování odbornosti v oboru pozemkových úprav, pořádání celostátních odborných konferencí a seminářů a dalších odborných činnostech.

Státní pozemkový úřad a Spolek pro obnovu venkova

Dohoda o vzájemné spolupráci týkající se školení, informací a marketingu, spolupráce v oblasti PÚ a implementace venkovské regionální politiky a PRV.

Státní pozemkový úřad a Sdružení místních samospráv ČR

Dohoda o vzájemné spolupráci týkající se školení, vzájemného poskytování informací a marketingu.

Státní pozemkový úřad a Svaz měst a obcí ČR

Dohoda o vzájemné spolupráci týkající se školení, vzájemného poskytování informací a marketingu.

Státní pozemkový úřad a Národní síť Místních akčních skupin ČR, z.s.

Dohoda o vzájemné spolupráci – rozvojové strategie obcí a regionů, vytváření podmínek pro využití dotací z PRV, informace, školení, semináře.

Státní pozemkový úřad a Agrární komora České republiky

Dohoda o vzájemné spolupráci v oblasti zvýšení pozitivní zainteresovanosti uživatelů zemědělské půdy v procesu PÚ, využití praktických zkušeností týkajících se zlepšení kvality života ve venkovských oblastech, ochrany a zúrodnění půdního fondu, řešení vodohospodářských poměrů a zvýšení ekologické stability venkovského prostoru.

Státní pozemkový úřad a Českomoravská myslivecká jednota, z.s.

Dohoda o vzájemné spolupráci v oblasti součinnosti při správě majetku týkajícího se mysliveckého hospodaření, koordinace činností v rámci PÚ a další oblasti spolupráce (návrh legislativních předpisů, vzdělávací akce na úrovni regionů, spolupráce na konkrétních úkolech v rámci „Akčního plánu“).

Státní pozemkový úřad a Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.

Smlouva o zajištění některých informací evidovaných SPÚ o klientech žádajících o vybrané druhy podpor poskytovaných PGRLF, a.s. – umožnění vzdáleného přístupu zaměstnancům PGRLF, a.s. do aplikace Centrální dlužník pro ověření bezdlužnosti žadatele o různé typy podpor z fondu.

Státní pozemkový úřad a univerzity a vysoké školy

SPÚ má uzavřeny smlouvy o realizaci odborné praxe a stáže studentů, případně o pořádání vzdělávacích aktivit se zaměřením na odborné činnosti SPÚ související s obory studia, s těmito univerzitami a vysokými školami: Česká zemědělská univerzita v Praze, Přírodovědecká fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Fakulta životního prostředí Univerzity J. E. Palackého Ústí nad Labem, Zemědělská fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, Agronomická fakulta Mendelovy univerzity v Brně, Fakulta stavební Vysokého učení technického v Brně.

Státní pozemkový úřad a výzkumné organizace

Státní pozemkový úřad má uzavřeny dohody o spolupráci s Výzkumným ústavem meliorací a ochrany půdy, v. v. i. (oblast monitoringu eroze zemědělské

půdy, rozvoj, další využití a prezentace monitoringu eroze zemědělské půdy a jeho výsledků a vyhodnocování monitorovaných erozních událostí) a Výzkumným ústavem vodohospodářským T. G. Masaryka, v. v. i. (oblast vzájemné spolupráce týkající se sdílení výsledků výzkumů a jejich uplatňování v praxi, zpracování PÚ a hospodaření s vodou). Dále má s Ústavem výzkumu globální změny AV ČR, v. v. i. uzavřenu Smlouvu o spolupráci v oblasti monitoringu sucha a s Národním zemědělským muzeem, s.p.o. Memorandum o spolupráci týkající se poskytování informací a osvěty zemědělských oborů a klíčových témat (udržitelné zdroje hospodaření s přírodními zdroji a zabezpečení vodních zdrojů, půda jako výrobní prostředek zemědělce a její ochrana, rizika eroze a sucha, vliv klimatických změn a zmírnění jejich dopadů na zemědělskou krajinu apod.).

Státní pozemkový úřad a vícestranné dohody a memoranda

Státní pozemkový úřad má uzavřeny tyto vícestranné smlouvy a memoranda: Smlouva o vzájemné spolupráci a výměně dat při řešení společných projektů „Národního výzkumného centra pro tematickou oblast ochrany půd“ evropské sítě EIONET a při řešení mezinárodních závazků vyplývajících z evropské směrnice INSPIRE pro půdy (12 účastníků); Memorandum o spolupráci v oblasti zajištění zachování, obnovy a rozvoje venkovské krajiny

(9 účastníků); Trojstranná dohoda o úpravě práv duševního vlastnictví v souvislosti s delimitací činností z VÚMOP na SPÚ (MZe, VÚMOP, v. v. i. A SPÚ);

3.4.7. Vybudování a provozování Geoportálu SPÚ

Od poloviny roku 2021 bude v provozu nový Geoportál SPÚ, který umožní prezentovat výsledky pozemkových úprav veřejnosti a poskytovat data projektantům a ostatním subjektům. Cílem geoportálu je nejen informovat o navrhovaných a realizovaných prvcích plánů společných zařízení v krajině, ale i zlepšit komunikaci mezi všemi účastníky procesu.

Historická data pozemkových úprav budou takto uložena na jednom místě spolu s aktuálními daty ve výměnném formátu pozemkových úprav (VFP) a publikována formou webové mapové aplikace dostupné i na mobilních zařízeních. Webová mapa bude akcentovat prvky realizované v terénu formou galerie médií, kde budou k nahlédnutí např. fotografie či videa těchto realizací. Součástí geoportálu budou také technické zprávy PSZ, ve kterých lze dohledat všechny technické informace o jednotlivých navržených společných zařízeních v krajině.

Díky novému výměnnému formátu VFP bude v geoportálu možné prezentovat nejen finální plány

společných zařízení, ale do budoucna i průběžné návrhy uspořádání pozemků k projednání s jejich vlastníky, kteří si namísto papírové mapy na elektronické úřední desce obce prohlédnou webovou mapu. Geoportál je připravován v návaznosti na schválenou Strategii rozvoje infrastruktury pro prostorové informace v České republice do roku 2020 (Geoinfostrategie) a vyhlášku č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech.

3.4.8. Provádění aktualizace BPEJ

Provádění aktualizace BPEJ je nutné především pro zajištění korektního a transparentního ocenění zemědělských pozemků vlastníků v rámci pozemkových úprav.

Systematická aktualizace BPEJ v současné době nedostačuje postupu PÚ. Každoročně je aktualizováno pouze cca 32 tis. ha, přičemž potřebu provádění aktualizací BPEJ lze odhadovat k úrovni cca 70 tis. ha/rok. V současnosti je také evidován zvýšený zájem o provádění aktualizací BPEJ na částech k.ú. To lze vysvětlovat novelou zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů, a to z důvodu zvýšení odvodu za vynětí pozemku ze zemědělského půdního fondu. Přednostně bude zajištěno provádění aktualizací BPEJ pro ta katastrální území, kde jsou či budou zahájeny PÚ.

3.4.9. Nové technologie a software

Fotogrammetrie z nízkých letových hladin

Metoda leteckého mapování území z nízkých letových výšek (letecké dálkově pilotované systémy – „drony“) byla ověřena v praxi a nadále bude rozvíjena v oblastech souvisejících s činnostmi, které mj. zajišťuje SPÚ. Jedná se zejména o zajišťování podkladů pro analýzu území, vyhledávání meliorací, plošných erozí a degradací půdy, případně dalších anomálií, dále při fotogrammetrii v kombinaci s pozemním měřením a v neposlední řadě zajištění podkladů zveřejňovaných v rámci čerpání finančních prostředků na realizace z evropských fondů.

V důsledku zvyšující se potřeby propagace a identifikace realizací opatření PSZ je dále rozvíjena využitelnost bezpilotních systémů (dronů) tak, aby byly splněny požadavky na kvalitu a množství pořizovaných výstupů.

Georadar

Georadar je nedestruktivní nástroj ke zjišťování kvality prováděných stavebních prací. Je zaměřen především na kontrolu komunikací, složení konstrukčních vrstev, příčné a podélné nerovnosti povrchu, případně poškození konstrukcí. Systém je ale použitelný i na vyhledávání sítí, stanovení zemních

vrstev a konstrukcí, hrází, potrubí, kaveren apod. až do hloubky 6 m.

Software

Rozvoj geografických programů používaných při zpracování návrhů pozemkových úprav zvyšuje nároky na pravidelné proškolení zaměstnanců SPÚ. Souběžně je nezbytné v následujících letech zajistit aktualizaci programového vybavení jako např. PROLAND, Pozem+, Bentley Map, Atlas DMT, ArcGIS a další nástroje pro práci s ISKN. Připravovaná strategie GIS SPÚ má za cíl konsolidovat používaný software s využitím VFP, Geoportálu SPÚ a dále s ohledem na schválenou Geoinfostrategii ČR a analýzu GIS rezortu MZe. Cílem v této oblasti je také zajištění dostatečného množství licencí pro přejímku dat, provádění kontrol, činnost RDK a další související činnosti v procesu PÚ.

3.4.10. Vztah územního plánování a pozemkových úprav

Územní plánování a pozemkové úpravy jsou vzájemně související obory, jejichž nástroje (územní plán a plán společných zařízení) zásadně ovlivňují podobu, využití a ochranu krajiny v budoucnu. Oba tyto nástroje mají mnoho odlišností a je proto těžké, ale současně velmi důležité, je vzájemně zkoordinovat a provázet.

V územním plánu bývá mj. detailně pojednána zemědělská krajina, ovšem bez potřebné podrobné analýzy území a bez vazeb na vlastníky pozemků. Návrhy na uspořádání prostoru jako je např. lokalizace ÚSES, některých vodohospodářských opatření i cest je často obtížné do plánu společných zařízení přenést bez potřebných úprav a změn. Plán společných zařízení musí být v souladu s územně plánovací dokumentací. Není-li návrh plánu společných zařízení ze závažných důvodů v souladu s územně plánovací dokumentací, je návrhem na její aktualizaci nebo změnu.

Poměrně novým nástrojem Ministerstva pro místní rozvoj jsou „Územní studie krajiny“ (ÚSK). Úče-

lem ÚSK je vytvořit základní podklad pro plánovací a rozhodovací činnost v krajině bez ohledu na to, který orgán je k rozhodování příslušný. Základem řešení z hlediska územního plánování je vytvoření podkladu pro stanovení koncepce uspořádání krajiny v územních plánech, případně pro následné řešení regulačních plánů. Tyto podklady jsou pro tvorbu územního plánu nezávazné, ale zpravidla jsou jako podklad využívány a jejich závěry jsou do územních plánů přenášeny. Ani ÚSK však neřeší vazby na vlastnictví pozemků. Z hlediska pozemkových úprav jsou ve stejném postavení jako územní plány, tzn., že navrhovaná opatření je obtížné beze zbytku přenést do PSZ. Z dosavadních zkušeností vyplývá, že nástroje územního plánování a PÚ se respektují

více v dikcích zákona než v praxi. Pro rozvoj a tvorbu krajiny je proto více než žádoucí užší mezirezortní spolupráce. SPÚ proto usiluje o zapojení do aktualizace stávající metodiky pro zpracování ÚSK.

Podle stavebního zákona je SPÚ dotčeným orgánem státní správy (§ 4), tzn., že se vyjadřuje ke zpracovávání územního plánu. SPÚ musí proto důsledně požadovat, aby koncepce uspořádání krajiny v územním plánu umožňovala umístění společných zařízení, která budou lokalizována v krajině podle návrhu PSZ na základě přesně zjištěné aktuální situace.

krajině a jejich dopadů na společnost. Právě tento typ realizačních projektů mají již v současné době pozemkové úřady připraveny pro období 2021 – 2025 v celkovém objemu 3,49 mld. Kč. Jedná se o investice především do vodohospodářských, protierozních, protipovodňových a eko-

logických opatření, která mohou mít vliv na řešení sucha i povodní (v této části nejsou zahrnuty samostatné polní cesty, které jsou určeny pouze ke zpřístupnění pozemků). Součástí realizací opatření v PÚ jsou samozřejmě i částky za navazující inženýrské činnosti během stavby (technický

a autorský dozor, BOZP apod.), které se pohybují kolem 2 – 3 % z ceny realizace. Plánované finanční prostředky na realizaci PÚ v jednotlivých krajích v ČR jsou uvedeny v tab. č. 4 a na obr. č. 5.

Krajský pozemkový úřad	Plánované finanční prostředky na zpracování návrhů PÚ (mil. Kč)	Plánované finanční prostředky na realizaci opatření PSZ (mil. Kč)	Plánované finanční prostředky celkem
Středočeský kraj a hl. m. Praha	480	1400	1880
Jihočeský kraj	324	1300	1624
Plzeňský kraj	186	900	1086
Karlovarský kraj	94	300	394
Ústecký kraj	240	700	940
Liberecký kraj	138	300	438
Královéhradecký kraj	234	600	834
Pardubický kraj	190	600	790
Kraj Vysočina	232	700	932
Jihomoravský kraj	290	1000	1290
Olomoucký kraj	228	900	1128
Moravskoslezský kraj	186	400	586
Zlínský kraj	178	900	1078
Celkem	3 000	10 000	13 000

Tabulka 4: Plánované náklady na činnosti v PÚ (návrhy, realizace PSZ a další související činnosti) pro období 2021 – 2025

Skutečná realizace jednotlivých typů opatření bude záviset především na výši přidělených finančních prostředků, na kapacitních možnostech SPÚ a na celospolečenských požadavcích, veřejném zájmu a dále potřebách obcí a vlastníků pozemků.

Výkupy pozemků pro PÚ

V rámci PÚ se SPÚ dlouhodobě potýká s problémem nedostatku státní půdy pro návrhy a následné realizace krajinných opatření v potřebném rozsahu. Podle stávajícího znění zákona o pozemkových úpravách je možné vykupovat pozemky pro potřeby PÚ pouze za úřední cenu. Vlastníci pozemků však nejsou ochotni za tuto nízkou cenu pozemky prodávat. Návrh novely zákona předpokládá změnu ve výkupu pozemků pro potřeby PÚ ve smyslu možnosti vykupovat za cenu obvyklou. SPÚ by se tak stal ve výkupu pozemků pro potřeby PÚ více konkurenceschopným. Pokud by se SPÚ dařilo vykupovat pozemky v potřebném rozsahu, pak to předpokládá navýšení potřebných finančních prostředků v oblasti PÚ v letech 2021 - 2025 až o cca 2,5 mld. Kč.

Stavby k vodohospodářským melioracím (závlahy a odvodnění), monitoring sucha a eroze

Pro možnost provedení efektivních návrhů opatření na stavbách k odvodnění pozemků je žádoucí předně provést sběr a digitalizaci dostupné technické dokumentace (např. prostřednictvím odborné organizace – předpokládaný náklad 170 mil. Kč), mapování skutečného pro-

vedení staveb (prostřednictvím SPÚ při procesu PÚ za cca 150 mil. Kč) a následně pak posoudit technický stav a případnou potřebnost. Pro realizace konkrétních opatření v této oblasti je také třeba zajistit koncepční a metodickou podporu (odborná organizace – předpokládaný náklad 30 mil. Kč) a návazně provádět úpravy hlavních odvodňovacích zařízení (prostřednictvím SPÚ za cca 40 mil. Kč).

4.3. Další zdroje financování PÚ

Liniové stavby

Podle zákona č.139/2002 Sb. pozemkové úpravy vyvolané stavebníkem, resp. jejich alikvotní část, hradí stavebník. Pro postup v PÚ vyvolaných stavební činností má SPÚ uzavřen „Rámcový metodický postup Státního pozemkového úřadu a Ředitelství silnic a dálnic ČR při koordinaci pozemkových úprav a výstavby liniových staveb“. Tento dokument stanovuje základní zásady spolupráce a koordinace mezi SPÚ a jeho místně příslušnými pobočkami KPÚ a příslušnými útvary ŘSD při přípravě a realizaci PÚ a výstavbě liniových staveb. Metodický postup upravuje jednotlivé činnosti související s přípravou a zahájením pozemkových úprav, zpracováním příslušné projektové dokumentace i realizací PÚ včetně určení jejich úhrady ze strany ŘSD a dofinancování z prostředků SPÚ.

Operační program Životní prostředí

Operační program Životní prostředí (OPŽP) umožňuje

čerpat finanční prostředky z Evropského fondu pro regionální rozvoj a Fondu soudržnosti na projekty v oblasti ochrany životního prostředí. Ministerstvo životního prostředí vyhlašuje prostřednictvím Státního fondu životního prostředí ČR jednotlivé výzvy pro podání žádosti o poskytnutí podpory v rámci konkrétního programovacího období OPŽP. Od roku 2019 se do čerpání finančních prostředků z tohoto programu zapojil i SPÚ s vybranými projekty realizací PSZ. Jde o projekty zaměřené na protipovodňovou ochranu intravilánu, hospodaření se srážkovými vodami a jejich další využití namísto jejich urychleného odvádění do toků a posílení přirozené funkce krajiny (realizace retenčních nádrží, doprovodné zeleně atd.)

Cílem OPŽP je omezit riziko nepříznivých účinků spojených s povodněmi, zejména na lidské zdraví a na život, životní prostředí, kulturní dědictví, hospodářskou činnost a infrastrukturu. Mezi hlavní cílové skupiny OPŽP patří veřejný sektor, kraje, obce a města, státní podniky a státní organizace, vysoké školy a školská zařízení, fyzické osoby. Vzhledem k zaměření celého dotačního titulu spolu s nastavenými obecnými a specifickými podmínkami získání dotace se lze ze strany SPÚ zapojit pouze výběrem vhodných projektů PSZ.

Další zdroje financování

V menší míře jsou do realizací opatření v PÚ zapojeny i další zdroje – obce, města a soukromé subjekty.

5. Závěr

Pozemkové úpravy jsou cíleným souborem opatření, která zavádí do života venkova zásadní změnu v chápání vztahu ke krajině, způsoby jejího užívání a správy majetku, činí venkov přívětivým sociálním prostorem spjatým s malebnou krajinou České republiky. Pozemkové úpravy dávají konkrétní podobu krajině, a to jak potřebným uspořádáním vlastnických vztahů k pozemkům, tak pomocí nezbytných společných zařízení v podobě nových polních cest, prvků územního systému ekologické stability, protierozních a vodohospodářských opatření. V mnohém směru jsou nenahraditelným institutem realizace všech programů především zemědělské části krajiny, ale i územního rozvoje regionu. Zajišťují podporu ekonomické stability venkova a jsou jediným nástrojem pro řešení majetkoprávních vztahů v kombinaci s veřejným zájmem.

V textu této koncepce byla zmíněna skutečnost, že pozemkové úpravy, tak jak jsou výše popsány, se v ČR provádějí téměř třicet let. Návrhy pozemkových úprav a následné realizace vždy reagovaly na celospolečenskou poptávku. Avšak společenské požadavky se v čase mění. Zájem o pozemkové úpravy je stále vysoký, ovšem požadavky na provádění pozemkových úprav, a především na jejich výsledky, jsou v posledních letech ovlivněny procesem klimatických změn.

Investice, které jsou do krajiny přinášeny prostřednictvím pozemkových úprav, mají ambice zajistit dlouhodobě udržitelný rozvoj českého venkova. Budoucí společná zařízení je nutné dimenzovat tak, aby si svůj význam uchovaly i v budoucích letech. Je tedy zcela nezbytné, aby nastavení parametrů

prvků plánů společných zařízení korespondovalo se změnami v krajině vyvolanými probíhajícími klimatickými změnami. Státní pozemkový úřad navázal spolupráci s vědeckými a výzkumnými organizacemi a akademickou sférou, jejichž prostřednictvím si zajišťuje přístup k nejnovějším poznatkům v oblasti vodního hospodářství, protierozní ochrany a péče o krajinu, aby je mohl následně implementovat do procesu pozemkových úprav. Důležitou součástí koncepce pozemkových úprav je zachování spolupráce s vědou a výzkumem i v dalších letech.

Opatření navržená v plánu společných opatření, jsou pro krajinu přínosná až po uskutečnění jejich realizace. Je tedy potřebné navržené plány společných zařízení v co největší možné míře také realizovat. Koncepce pozemkových úprav klade sice

důraz na realizaci navržených plánů společných zařízení, ale zároveň stanovuje počty rozpracování nových návrhů pozemkových úprav tak, aby byla zachována kontinuita jejich provádění.

Tématem k dalšímu rozpracování je zapojení pozemkových úprav v oblasti závlah a odvodňovacích systémů. Pozemkovými úpravami lze řešit nejen retenci a akumulaci vody v krajině, stejně tak i protierozní opatření a zvyšování biodiverzity, ale pozemkové úpravy mohou zároveň řešit problematiku nežádoucího odvodňování krajiny. V dalších letech se problematice odvodnění budou pozemkové úpravy zcela jistě věnovat, a tato problematika není opomenuta ani v koncepci pozemkových úprav.

Výše uvedených cílů lze dosáhnout za předpokladu, že budou vytvořeny podmínky pro jejich naplnění. Je všeobecně známo, že pozemkové úpravy

jsou složitý a dlouhodobý proces. Zajištění finančních a personálních kapacit je alfou a omegou pro jejich život. Státní pozemkový úřad vypracoval plán finančních potřeb a v této koncepci stanovil postupy a priority k jejich efektivnímu čerpání.

Úkolem Státního pozemkového úřadu je zajistit, kromě samotného provádění pozemkových úprav, také péči o jejich rozvoj a kvalitu. Koncepčně zavádí nové technologie a kontrolní mechanismy napomáhající udržet pozemkové úpravy jako moderní nástroj reagující na aktuální změny jak ve vztahu ke společnosti, tak k měnícím se přírodním podmínkám.

V koncepci nelze opomenout propagaci pozemkových úprav, neboť šíření osvěty významně ovlivňuje zájem o celý obor pozemkových úprav a vlastně i celospolečenský zájem o ochranu krajiny jako cel-

ku. Snahou Státního pozemkového úřadu je péči o krajinu provádět koordinovaně i ve spolupráci s jinými subjekty. Důležitým partnerem jsou orgány samosprávy a další orgány státní správy. Pochopení smyslu a cílů pozemkových úprav a výhod, které s sebou přináší, je klíčové.

Do českého venkova a krajiny bylo prostřednictvím pozemkových úprav vloženo nemalé množství prostředků a mnoho bylo již vybudováno. Ale současný stav krajiny stále není uspokojivý, a tak mnoho výzev stále čeká na své naplnění. Státní pozemkový úřad si je vědom zodpovědnosti spojené s držením jedinečného nástroje pozemkových úprav a vynakládá maximální snahu, aby držel tempo s požadavky společenské poptávky, a třeba byl i o krok napřed

6. ČÁST B) – KONCEPCE POZEMKOVÝCH ÚPRAV Z HLEDISKA PRIORIT KRAJSKÝCH POZEMKOVÝCH ÚŘADŮ 2021 – 2025

Druhá část Koncepce pozemkových úprav na období let 2021 – 2025 je věnována jednotlivým krajským pozemkovým úřadům a jejich pobočkám, neboť pobočky rozhodují v řízení o pozemkových úpravách podle zákona č. 139/2002 Sb. jako správní orgány prvního stupně a ze zákona rovněž organizují provádění pozemkových úprav.

Krajské pozemkové úřady se v této části představují z pohledu specifik spravovaného území a z toho vyplývajících čtyř definovaných priorit jednotlivých poboček pro řešení PÚ v následujícím pětiletém období (1. vodohospodářská opatření k prevenci dopadů klimat. změn - VHO, 2. opatření vedoucí ke snížení vodní a větrné eroze – PEO, 3. opatření ke zvýšení ekologické stability krajiny – EKO, 4. řešení PÚ vyvolaných liniovými stavbami – spolupráce s ŘSD).

Každý krajský pozemkový úřad dostal příležitost představit v této části koncepce jedno reprezentativní opatření, které realizoval v rámci pozemkových úprav, a které dnes dobře plní svou celospolečenskou funkci.

Krajský pozemkový úřad pro Středočeský kraj a hlavní město Praha

KPÚ pro Středočeský kraj

Pobočky:

Beroun
Benešov
Kladno
Kolín
Kutná Hora
Mělník
Mladá Boleslav
Nymburk
Příbram
Rakovník

- pobočka
- krajský pozemkový úřad
- působnost poboček
- okres
- kraj

základní charakteristiky	Středočeský kraj	Hlavní město Praha
rozloha	10 928,5 km ²	496,2 km ²
maximální nadmořská výška	865 m n.m.	399 m n.m.
minimální nadmořská výška	153 m n.m.	177 m n.m.
průměrná nadmořská výška	383 m n.m.	274 m n.m.
průměrný sklon	10,10 %	8,70 %
podniky povodí	Povodí Labe, státní podnik Povodí Ohře, státní podnik Povodí Vltavy, státní podnik	Povodí Labe, státní podnik - Povodí Vltavy, státní podnik

využití krajiny	Středočeský kraj (plocha km ²)	Podíl z území kraje (%)	Hlavní město Praha (plocha km ²)	Podíl z území hl.m. Praha (%)
zemědělské oblasti	5 842,2	53,4	186,5	37,6
lesy	3 000,2	27,5	52,2	10,5
louky a pastviny	740,9	6,8	9,6	2,0
městská zástavba	218,7	2,0	50,7	10,2
ostatní plochy	916,4	8,4	185,9	37,5
vodní plochy a toky	210,1	1,9	11,0	2,2
celkem	10 928,5	100	496,2	100

Obrázek 6: Působnost poboček SPÚ ve Středočeském kraji

Opatření PSZ realizované ve Středočeském kraji

Obrázek 7A: Rybník „Na Korouhvích, KoPÚ Prostřední Lhota, Pobočka Příbram, KPÚ pro Středočeský kraj.
Rok realizace 2018, celkové náklady 10 251 041 Kč, zdroj financování Program rozvoje venkova 2014 – 2020.

Charakteristika území spravovaného KPÚ pro Středočeský kraj a hlavní město Praha

Středočeský kraj leží uprostřed Čech, s rozlohou 10 929 km² tvoří téměř 14 % území Česka a řadí se na první místo v zemi. Středočeský kraj zcela obklopuje hlavní město Prahu a sousedí se všemi českými kraji kromě Karlovarského. Hlavní město Praha je největším městem České republiky a rozkládá se na ploše 496 km², což je pouze 0,6 % území republiky.

Území Středočeského kraje náleží k Českému masivu, který je jednou z nejstarších částí evropské pevniny. Krajinový reliéf přechází z rovinatého severu v blízkosti toku Labe ve vrchovinnou jižní a jihozápadní část kraje. Nejvyšším bodem území je brdský vrchol Tok v okrese Příbram, nejnižším je hladina Labe v okrese Mělník. Území Prahy leží mírně na sever od středu Čech. Centrum se rozkládá v údolí Vltavy a jejích přítoků. Jejich erozní činnost vymodelovala členitý reliéf, nejnižším bodem je hladina Vltavy u Suchdola, nejvyšším pak nevýrazný vrch Teleček mezi Sobínem a Chrášťany.

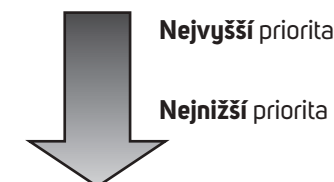
Středočeský kraj se dělí na 12 okresů s 10 okresními městy. Na území kraje se nachází 1144 obcí. Pro Středočeský kraj je charakteristická rozvinutá zemědělská a průmyslová výroba. Zemědělská výroba těží z vynikajících přírodních podmínek v severovýchodní části kraje, kraj vyniká hlavně rostlinnou výrobou, pěstováním pšenice, ječmene, cukrovky, v příměstských částech pěstováním ovoce, zeleniny a květin. Hlavní město Praha je členěno na 22 správních obvodů, 57 městských částí a 112 katastrálních území. Jsou zde městské části

s vyhraněným charakterem městského centra, nebo naopak městské části příměstského charakteru.

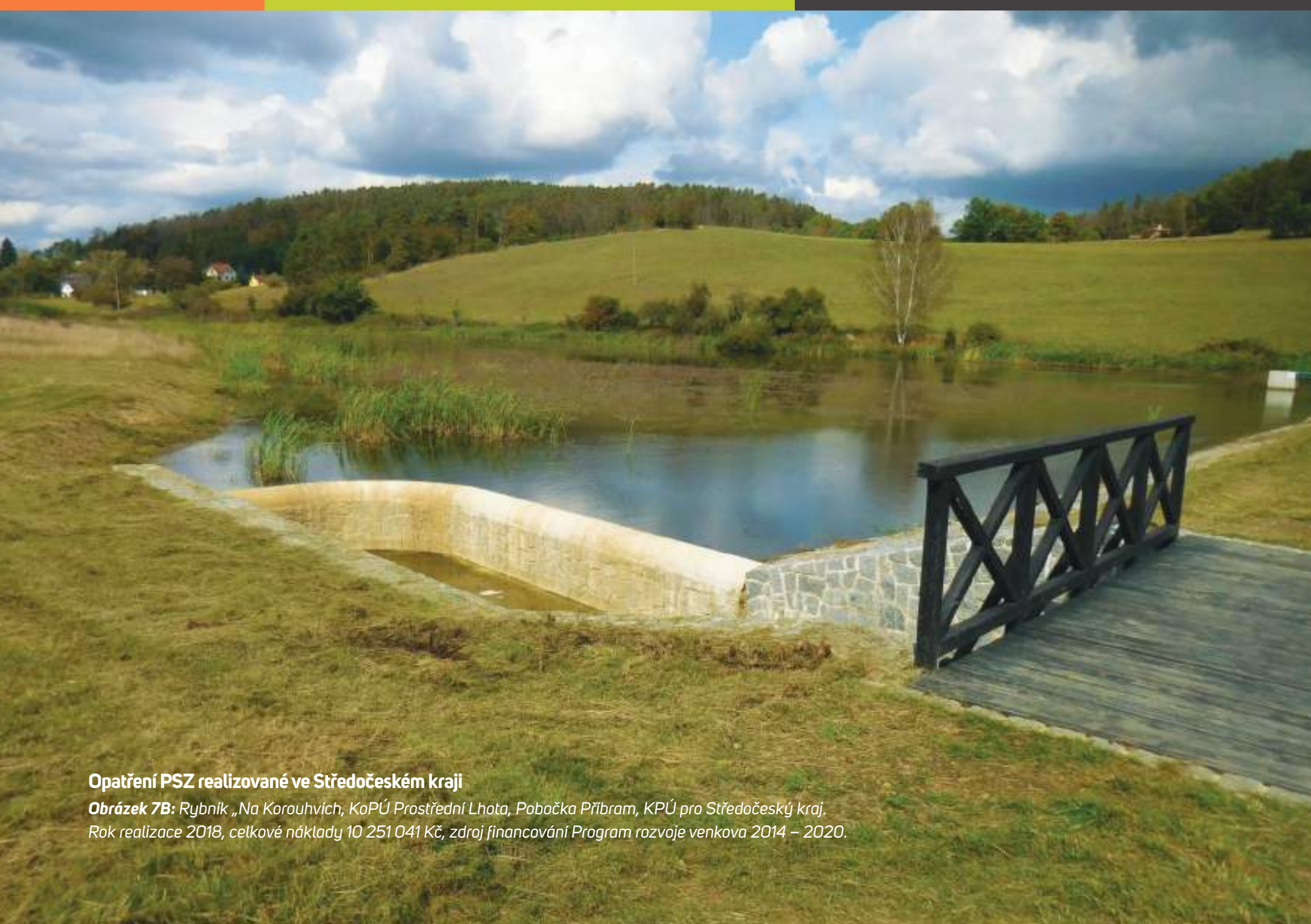
Z hlediska pozemkových úprav se území spravovaná jednotlivými pobočkami vyznačují rozdílnými podmínkami, a to často rozdílnou půdní držbou i v rámci jednoho okresu. Zahajování pozemkových úprav je v převážně míře zajišťováno na základě žádostí vlastníků nadpoloviční výměry zemědělské půdy v dotčeném katastrálním území, případně na základě

žádosti obcí nebo stavebníka (v tomto případě ŘSD). Při realizaci společných zařízení došlo k postupnému přesunu priorit na realizaci protierozních a vodohospodářských opatření oproti dříve převažující realizaci polních cest pro zpřístupnění pozemků. Zároveň je však potřeba (na základě předpovědi dopadů klimatické změny) se nově zaměřit v pozemkových úpravách i ve Středočeském kraji na problematiku sucha, a to v zájmu budoucího udržení krajiny s dostatečnými produkčními i mimoprodukčními funkcemi.

Středočeský kraj a hl. m. Praha	VHO	PEO	EKO	ŘSD
Pobočka Benešov				
Pobočka Beroun				
Pobočka Kladno				
Pobočka Kolín				
Pobočka Kutná Hora				
Pobočka Mělník				
Pobočka Mladá Boleslav				
Pobočka Nymburk				
Pobočka Příbram				
Pobočka Rakovník				

Tabulka 5: Priority pro řešení pozemkových úprav jednotlivých poboček ve Středočeském kraji

Opatření PSZ realizované ve Středočeském kraji

Obrázek 7B: Rybník „Na Korouhvích, KoPÚ Prostřední Lhota, Pobočka Přebíram, KPÚ pro Středočeský kraj.
Rok realizace 2018, celkové náklady 10 251 041 Kč, zdroj financování Program rozvoje venkova 2014 – 2020.

Krajský pozemkový úřad pro Pardubický kraj

KPÚ pro Středočeský kraj

Pobočky:

Chrudim
Pardubice
Svitavy
Ústí nad Orlicí

základní charakteristiky	Pardubický kraj
rozloha	4 519,1 km ²
maximální nadmořská výška	1 424 m n.m.
minimální nadmořská výška	201 m n.m.
průměrná nadmořská výška	383 m n.m.
průměrný sklon	10,80 %
podniky povodí	Povodí Labe, státní podnik Povodí Moravy, státní podnik

využití krajiny	Pardubický kraj (plocha km ²)	Podíl z území kraje (%)
zemědělské oblasti	2 070,9	45,8
lesy	1 348,0	29,8
louky a pastviny	629,1	13,9
městská zástavba	75,0	1,7
ostatní plochy	330,3	7,3
vodní plochy a toky	65,8	1,5
celkem	4 519,1	100

Obrázek 8: Působnost poboček SPÚ v Pardubickém kraji

Charakteristika území spravovaného KPÚ pro Pardubický kraj

Na významné části Pardubického kraje je velmi členitý reliéf terénu a dochází zde k problémům při extrémních srážkových úhrnech. Z těchto území pak místní samosprávy žádají o pomoc při řešení protipovodňové ochrany.

Stěžejní rozvojovou stavbou Pardubického kraje je výstavba dálnice D35, která postupuje přes celé území kraje od západu na východ. Činnost Pobočky Pardubice v oblasti pozemkových úprav tato stavba zásadně ovlivňuje již od roku 2017 a včetně přivaděčů a souvisejících obchvatů bude mít zásadní vliv min. do roku 2025. V současné době jsou ve spolupráci s ŘSD celkem ve 14 katastrálních územích

zahájeny KoPÚ, které by se měly ukončit v letech 2023 – 2024. Tato výstavba významně ovlivní činnost Pobočky Svitavy, kde bude výstavbou D35 dotčeno 24 katastrálních území. KoPÚ v těchto územích bude třeba zahajovat v letech 2022 – 2023.

Koncepci na následující období dále ovlivňují žádosti vlastníků pozemků o provedení pozemkových úprav, které jsou nejčastěji motivovány zájmem o řešení protipovodňových opatření, ale také zájmem o řešení opatření ke zpřístupnění pozemků, která by navazovala na již realizované stavby v sousedních územích.

Opatření PSZ realizované v Pardubickém kraji

Obrázek 9: Regionální biokoridor v k.ú. Lichkov, Pobočka Ústí nad Orlicí, Pardubický kraj. Rok realizace 2011 - 2012, náklady na realizaci 837 436 Kč, zdroj financování PF ČR

Pardubický kraj	VHO	PEO	EKO	ŘSD
Pobočka Chrudim				
Pobočka Pardubice				
Pobočka Svitavy				
Pobočka Ústí nad Orlicí				

Tabulka 6: Priority pro řešení pozemkových úprav jednotlivých poboček v Pardubickém kraji

Krajský pozemkový úřad pro Liberecký kraj

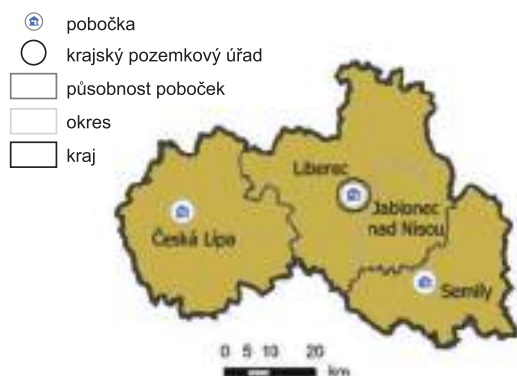
KPÚ pro Liberecký kraj

Pobočky:

Česká Lípa

Liberec

Semily

základní charakteristiky	Liberecký kraj
rozloha	3 163,4 km ²
maximální nadmořská výška	1 435 m n.m.
minimální nadmořská výška	208 m n.m.
průměrná nadmořská výška	402,6 m n.m.
průměrný sklon	18,10 %
podniky povodí	Povodí Labe, státní podnik Povodí Ohře, státní podnik

využití krajiny	Liberecký kraj (plocha km ²)	Podíl z území kraje (%)
zemědělské oblasti	716,1	22,6
lesy	1 412,0	44,6
louky a pastviny	679,3	21,5
městská zástavba	52,1	1,7
ostatní plochy	255,6	8,1
vodní plochy a toky	48,3	1,5
celkem	3 163,4	100

Obrázek 10: Působnost poboček SPÚ v Libereckém kraji

Charakteristika spravovaného území KPÚ pro Liberecký kraj

Na území Libereckého kraje se nachází 4 okresy: Liberec, Jablonec nad Nisou, Semily a Česká Lípa. Území je velmi členité, a to jak co do morfologie terénu, tak i nadmořské výšky. Velkou část území Libereckého kraje zabírají CHKO Jizerské hory, CHKO Lužické hory, CHKO Český ráj a Krkonošský národní park (KRNAP).

Pro Pobočku Liberec (která spravuje okresy Liberec a Jablonec nad Nisou) je prioritním územím pro zahajování KoPÚ severní část okresu Liberec (Frýdlantský výběžek), kde byly v návaznosti na povodně z roku 2010 zpracovány velké protipovodňové studie na povodí řek Smědá a Lužická Nisa, které současně slouží jako jeden z podkladů pro zahájení KoPÚ. Další území, plánované pro zahajování KoPÚ, je jihozápadní část Libereckého okresu a jihovýchodní část Jabloneckého okresu.

Pobočka Semily řeší při plánování pozemkových úprav složitosti zájmových území, která mají především horský

ráz s vysokou mírou zalesnění a roztroušenou zástavbou. Roztroušená zástavba znamená vyšší nároky na tvorbu plánu společných zařízení ve vztahu ke zpřístupnění pozemků. Podstatná část okresu Semily spadá také do rozsáhlého chráněného území (CHKO Český ráj, KRNAP). Na jihozápadě Semilského okresu budou KoPÚ zahajovány především v součinnosti s ŘSD, a to po stanovení přesné trasy komunikace R35.

Na Pobočce Česká Lípa se KoPÚ zahajují a budou zahajovat v severovýchodní části okresu (kolem měst Mimoň a Stráž pod Ralskem). Převážně se jedná o katastrální území, kde je třeba řešit protipovodňová a protierozní opatření. Cílem je, aby zahajované a prováděné pozemkové úpravy na sebe navazovaly a postupně se tak rozšiřovalo území, kde jsou zpracovány plány společných zařízení, řešící problematiku daného území a následně docházelo k realizaci navržených opatření.

Opatření PSZ realizované v Libereckém kraji

Obrázek 11: Malá vodní nádrž v k.ú. Křižany, pobočka Liberec, Liberecký kraj. Rok realizace 2016 – 2017, náklady na realizaci 11 488 777 Kč, zdroj financování PRV 2014 – 2020.

Liberecký kraj	VHO	PEO	EKO	ŘSD
Pobočka Česká Lípa				
Pobočka Liberec				
Pobočka Semily				

Tabulka 6: Priority pro řešení pozemkových úprav jednotlivých poboček v Pardubickém kraji

Krajský pozemkový úřad pro Ústecký kraj

KPÚ pro Ústecký kraj

Pobočky:

Děčín
Chomutov
Litoměřice
Louny
Teplíc

základní charakteristiky	Ústecký kraj
rozloha	5 338,6 km ²
maximální nadmořská výška	1 113 m n.m.
minimální nadmořská výška	115 m n.m.
průměrná nadmořská výška	381,3 m n.m.
průměrný sklon	14,00 %
podniky povodí	Povodí Labe, státní podnik Povodí Ohře, státní podnik

využití krajiny	Ústecký kraj (plocha km ²)	Podíl z území kraje (%)
zemědělské oblasti	2 009,4	37,6
lesy	1 638,5	30,7
louky a pastviny	736,0	13,8
městská zástavba	93,5	1,7
ostatní plochy	757,1	14,2
vodní plochy a toky	104,1	2,0
celkem	5 338,6	100

Obrázek 12: Působnost poboček SPÚ v Ústeckém kraji

Opatření PSZ realizované v Ústeckém kraji

Obrázek 13A: Malá vodní nádrž na Sabatzerově potoce v k.ú. Bořislav, Pobočka Teplice, Ústecký kraj.
Rok realizace 2018 – 2019, náklady na realizaci 25 334 154 Kč, zdroj financování PRV 2014 – 2020.

Charakteristika spravovaného území KPÚ pro Ústecký kraj

Území ústeckého kraje je geomorfologicky členité a zahrnuje kromě zemědělsky úrodných nížin také území vysočin, které jsou vzhledem ke geologickému vývoji regionu turisticky velmi atraktivní (Labské pískovce, České středohoří, Krušné hory). Velká část Ústeckého kraje leží v tzv. srážkovém stínu Krušných hor a patří k oblastem postiženým suchem.

Plány společných zařízení v pozemkových úpravách prováděné v Ústeckém kraji budou v období 2021 - 2025 navrhovány s ohledem na priority jednotlivých poboček – největší důraz bude kladen na vodohospodářská a protierozní opatření a dále na opatření ke zvýšení ekologické stability krajiny. Formou JPÚ budou řešeny návrhy opatření lokálního charakteru,

v okrese Litoměřice bude dále navíc prostřednictvím JPÚ vypořádána problematika katastrálních území dotčených nedokončenými přidělovými řízeními.

Jednou z priorit KPÚ pro Ústecký kraj je realizace navržených opatření tak, aby byly naplněny cíle pozemkových úprav. S ohledem na vymezené priority budou rovněž prováděny realizace PSZ z dokončených pozemkových úprav v rámci celého Ústeckého kraje; například na Lounsku se kromě protierozních a krajinných opatření předpokládá realizace významného vodohospodářského opatření („Rybník pod lesem“). Na vodohospodářská opatření komplexního charakteru budou zaměřeny také investiční akce v okrese Litoměřice. Na Děčínsku budou rekonstru-

ovány nefunkční vodní nádrže, vybudovány protipovodňové průlehy, ochranné příkopy a suché poldry a ke zmírnění dopadů sucha bude zrealizována soustava mokřadů se šesti propojenými tůňmi. Na Teplicku a Ústecku je v plánu realizace vodohospodářských a protierozních opatření se zřetelem na zadržení vody v krajině a zmírnění dopadů klimatických změn (zejména sucha), včetně výstavby multifunkčních cest s protierozními a krajinnými prvky. Plánuje se realizace opatření ke zvýšení ekologické stability krajiny, obnova biocenter, biokoridorů a výsadby krajinných prvků. Na území Chomutovska a Mostecká je plánována realizace protierozních opatření a opatření vedoucích ke zvýšení ekologické stability krajiny.

Ústecký kraj	VHO	PEO	EKO	ŘSD
Pobočka Děčín				
Pobočka Chomutov				
Pobočka Litoměřice				
Pobočka Louny				
Pobočka Teplice				

Tabulka 8: Priority pro řešení pozemkových úprav jednotlivých poboček v Ústeckém kraji

Opatření PSZ realizované v Ústeckém kraji

Obrázek 13B: Malá vodní nádrž na Sabatzerově potoce v k.ú. Bořislav, Pobočka Teplice, Ústecký kraj.
Rok realizace 2018 – 2019, náklady na realizaci 25 334 154 Kč, zdroj financování PRV 2014 – 2020.

Krajský pozemkový úřad pro Královéhradecký kraj

KPÚ pro Královéhradecký kraj

- Pobočky:**
Hradec Králové
Jičín
Náchod
Rychnov nad Kněžnou
Trutnov

základní charakteristiky	Královéhradecký kraj
rozloha	4 759,1 km ²
maximální nadmořská výška	1 602 m n.m.
minimální nadmořská výška	202 m n.m.
průměrná nadmořská výška	441,8 m n.m.
průměrný sklon	12,80 %
podniky povodí	Povodí Labe, státní podnik

využití krajiny	Královéhradecký kraj (plocha km ²)	Podíl z území kraje (%)
zemědělské oblasti	2 031,0	42,7
lesy	1 485,1	31,2
louky a pastviny	733,9	15,4
městská zástavba	92,5	1,9
ostatní plochy	339,5	7,2
vodní plochy a toky	77,1	1,6
celkem	4 759,1	100

Obrázek 14: Působnost poboček SPÚ v Královéhradeckém kraji

Charakteristika spravovaného území KPÚ pro Královéhradecký kraj

Královéhradecký kraj leží v severovýchodní části Čech. Na severu a severovýchodě se rozkládají pohoří Krkonoše a Orlické hory. Hlavními vodními toky jsou Labe a jeho přítoky Orlice a Metuje. Více než pětinu plochy kraje tvoří chráněná území. Území kraje tvoří pět okresů.

Zemědělská půda zabírá téměř 60 % rozlohy kraje. Vzhledem k pestré morfologii reliéfu, různorodým klimatickým a půdním podmínkám jsou v regionu velmi rozdílné předpoklady pro rozvoj zemědělství. V nížinných oblastech kraje je rozvinuta zejména intenzivní rostlinná výroba (Hradecko, Jičínsko, část Náchodska), vrchovinné části regionu s vyšším podílem luk a pastvin mají pak rozvinutější živočišnou výrobu (Trutnovsko, Rychnovsko, část Náchodska). Ve čtyřech okresech kraje je plánováno pokračování vý-

stavby dálnic D11 a D35. Příslušné pobočky připravují, ve spolupráci s ŘSD, zahájení pozemkových úprav souvisejících s realizací těchto staveb. Kromě prioritních katastrálních území v trase dálnic jsou k zahájení plánována ještě k.ú. v souvislosti s přípravou obchvatů Jaroměře a Náchoda. Celkově se v souvislosti s liniovými stavbami jedná o plán zahájení PÚ v rozsahu cca 80 k.ú.

Současně jsou prioritami k zahájení pozemkových úprav, kromě nutnosti uspořádání vlastnických práv a zpřístupnění pozemků, rovněž budování vodohospodářských opatření k prevenci dopadů klimatických změn, opatření vedoucí ke snížení vodní a větrné eroze a opatření ke zvýšení ekologické stability krajiny.

Opatření PSZ realizované v Královéhradeckém kraji

Obrázek 15: Biocentrum „V Rákosném“ v k.ú. Libníkovice, Pobočka Hradec Králové, KPÚ pro Královéhradecký kraj. Rok realizace 2017, náklady na realizaci 10 631 544 Kč, zdroj financování PRV 2014 – 2020.

Královéhradecký kraj	VHO	PEO	EKO	ŘSD
Pobočka Hradec Králové				
Pobočka Jičín				
Pobočka Náchod				
Pobočka Rychnov nad Kněžnou				
Pobočka Trutnov				

Tabulka 9: Priority pro řešení pozemkových úprav jednotlivých poboček v Královéhradeckém kraji

Krajský pozemkový úřad pro Karlovarský kraj

KPÚ pro Karlovarský kraj

Pobočky:

Cheb
Karlovy Vary

základní charakteristiky	Karlovarský kraj
rozloha	3 310,4 km ²
maximální nadmořská výška	1244 m n.m.
minimální nadmořská výška	320 m n.m.
průměrná nadmořská výška	602,1 m n.m.
průměrný sklon	14,90 %
podniky povodí	Povodí Ohře, státní podnik Povodí Vltavy, státní podnik

využití krajiny	Karlovarský kraj (plocha km ²)	Podíl z území kraje (%)
zemědělské oblasti	562,7	17,0
lesy	1447,9	43,7
louky a pastviny	678,9	20,5
městská zástavba	30,6	0,9
ostatní plochy	518,9	15,7
vodní plochy a toky	71,4	2,2
celkem	3 310,4	100

Obrázek 16: Působnost poboček SPÚ v Karlovarském kraji

Charakteristika spravovaného území KPÚ pro Karlovarský kraj

Zemědělská půda kraje má výměru cca 124 155 ha, což představuje pouze 37,5 % území kraje.

Centrální část Sokolovska je devastována povrchovou těžbou hnědého uhlí, na Karlovarsku je situován vojenský újezd s rozlohou 33 161 ha. Na území kraje se nachází CHKO Slavkovský les o rozloze 606 km². V kraji jsou nápadné rozdíly mezi hornatinami a pánevmi, které jsou mimořádně postiženy antropogenní činností.

Přírodní podmínky a historický vývoj kraje i dnes ovlivňují činnost pozemkových úřadů v oblasti pozemkových úprav. Způsob minulého hospodaření na zemědělské

půdě, kdy na většinovém podílu půdy hospodařily stání statky, které měly celookresní působnost (Agrokombinát Cheb, Sokolov, K. Vary), zanechal dlouhodobé dopady. V důsledku velkoplošného obdělávání půdy zanikly polní cesty, meze a remízky. Došlo k narušení ekologické stability krajiny, devastaci zemědělského půdního fondu, k narušení krajinného rázu. V současné době území vyžaduje mimo zpřístupnění pozemků a jejich uspořádání do ucelených hospodářských jednotek i zásahy pro posílení retenční schopnosti krajiny. Na území kraje je plánována výstavba liniových staveb – výstavba R6, propojení R6 s Německem a přeložka silnice 1/21, 1/13, jejichž realizace rovněž vyvolá potřebu provedení pozemkových úprav.

Opatření PSZ realizované v Karlovarském kraji

Obrázek 17: Realizace HPC1 a 1 (hlavní polní cesta) a VPC5 (vedlejší polní cesta) v k.ú. Krásno nad Teplou, Pobočka Sokolov (nyní Karlovy Vary), KPÚ pro Karlovarský kraj. Rok realizace 2019, náklady na realizaci 16 871 492 Kč, zdroj financování PRV 2014 – 2020.

Karlovarský kraj	VHO	PEO	EKO	ŘSD
Pobočka Cheb				
Pobočka Karlovy Vary				

Tabulka 10: Priority pro řešení pozemkových úprav jednotlivých poboček v Karlovarském kraji

Krajský pozemkový úřad pro Jihočeský kraj

KPÚ pro Jihočeský kraj

Pobočky:

České Budějovice
Český Krumlov
Jindřichův Hradec
Písek
Prachatice
Strakonice
Tábor

základní charakteristiky	Jihočeský kraj
rozloha	10 057,9 km ²
maximální nadmořská výška	1378 m n.m.
minimální nadmořská výška	330 m n.m.
průměrná nadmořská výška	554,8 m n.m.
průměrný sklon	10,60 %
podniky povodí	Povodí Vltavy, státní podnik

využití krajiny	Jihočeský kraj (plocha km ²)	Podíl z území kraje (%)
zemědělské oblasti	3 205,3	31,9
lesy	3 800,0	37,8
louky a pastviny	1 683,8	16,7
městská zástavba	111,9	1,1
ostatní plochy	810,7	8,1
vodní plochy a toky	446,2	4,4
celkem	10 057,9	100

Obrázek 18: Působnost poboček SPÚ v Jihočeském kraji

Charakteristika spravovaného území KPÚ pro Jihočeský kraj

V rámci Krajského pozemkového úřadu pro Jihočeský kraj je zřízeno 7 poboček v územní působnosti bývalých okresů.

Tři okresy Jihočeského kraje (Tábor, České Budějovice, Český Krumlov) jsou dotčeny stavbou rychlostní komunikace R3 a stavbou IV. železničního koridoru. Od investorů těchto staveb byl vznesen požadavek na provedení pozemkových úprav ve všech k. ú., které jsou těmito stavbami dotčeny. SPÚ proto ve všech požadovaných k. ú. pozemkové úpravy zahájil a kromě dvou k. ú. i zdárně dokončil. Ze strany ŘSD vznikl dále požadavek na provedení KoPÚ v trase dálnice D4, konkrétně v katastrálních úze-

mích Krsice, Rakovice a Boudy; v současné době již práce na těchto KoPÚ probíhají.

Specifikem Jihočeského kraje jsou rozsáhlé pozemkové úpravy v Národním parku Šumava a chráněných krajinných oblastech Šumava, Blanský les a Třeboňsko. Provádění pozemkových úprav v chráněných územích vyžaduje řadu specifických činností a individuální přístup k řešení. V Jihočeském kraji budou prioritně řešeny KoPÚ v katastrálních územích, kde bude velký zájem ze strany vlastníků o provedení PÚ a v katastrálních územích, která budou vytipována jako vhodná k realizaci nových principů pozemkových úprav.

Karlovarský kraj	VHO	PEO	EKO	ŘSD
Pobočka České Budějovice				
Pobočka Český Krumlov				
Pobočka Jindřichův Hradec				
Pobočka Písek				
Pobočka Prachatice				
Pobočka Strakonice				
Pobočka Tábor				

Tabulka 11: Priority pro řešení pozemkových úprav jednotlivých poboček v Jihočeském kraji

Opatření PSZ realizované v Jihočeském kraji

Obrázek 19: Rybník v k.ú. Stoklasná Lhota, Pobočka Tábor, KPÚ pro Jihočeský kraj. Rok realizace 2019 – 2020, náklady na realizaci 5 900 000 Kč, zdroj financování PRV 2014 – 2020.

Krajský pozemkový úřad pro Plzeňský kraj

KPÚ pro Plzeňský kraj

Pobočky:

Domažlice
Klatovy
Plzeň
Tachov

základní charakteristiky	Plzeňský kraj
rozloha	3 310,4 km ²
maximální nadmořská výška	1244 m n.m.
minimální nadmořská výška	320 m n.m.
průměrná nadmořská výška	602,1 m n.m.
průměrný sklon	14,90 %
podniky povodí	Povodí Ohře, státní podnik Povodí Vltavy, státní podnik

využití krajiny	Plzeňský kraj (plocha km ²)	Podíl z území kraje (%)
zemědělské oblasti	562,7	17,0
lesy	1447,9	43,7
louky a pastviny	678,9	20,5
městská zástavba	30,6	0,9
ostatní plochy	518,9	15,7
vodní plochy a toky	71,4	2,2
celkem	3 310,4	100

Obrázek 16: Působnost poboček SPÚ v Plzeňském kraji

Charakteristika spravovaného území pro Plzeňský kraj

V Plzeňském kraji tvoří podíl zemědělské půdy v jednotlivých katastrálních územích od 50 do 82 %. Zornění zemědělské půdy, vzhledem ke svažitosti pozemků, je neúměrně vysoké a dosahuje hodnot 51 až 85 %. Reliéf terénu a vysoké zornění zemědělské půdy přispívají k vysoké erozní ohroženosti, která je identifikována u 54 % zemědělské půdy, což je nadprůměr v rámci ČR. S tím souvisí také i vyšší počet nahlášených náhlých erozních událostí (Monitoring eroze VÚMOP Praha), což má za následek velmi vysoký podíl ročního vstupu sedimentů do vodních toků. Výsledkem je nadprůměrný rozsah zranitelných oblastí vod ve srovnání s ČR (celkem 423 k. ú. z 1 385). Sedmdesát procent území tvoří horní a střední části povodí řek Úhlava, Úslava, Radbuza a Mže. Je zde vysoká výměra méně příznivých oblastí v podhorských oblastech (LFA). Území také protínají významné liniové stavby překračující hranice republiky. Vysoký podíl zvláště chráněných oblas-

tí (CHKO a NP) klade větší nároky na obnovení KN a zaměření objektů ochrany přírody a krajiny. Ve struktuře uživatelů zemědělské půdy má výrazné zastoupení skupina uživatelů (65 %) hospodařících na výměře od 5 do 100 ha.

Plzeňský kraj je charakteristicky vysokou četností malých obcí (na 1 obec připadá 1 094 obyvatel oproti celostátnímu průměru 1 648). Třicet procent tvoří katastrální území s obcemi do 2 000 obyvatel (drobné vesnice v rozloze 4/5 kraje). Z historického hlediska se podstatná část rozlohy území se nachází v bývalých Sudetech a s tím jsou také spojené problémy s důsledky poválečného osidlování, včetně nedokončeného přidělového řízení. Kraj se potýká s nevyváženým rozvojem a rozdíly uvnitř regionu na úkor malých obcí (Plzeň až 2/3 celkového HDP kraje). Je zde velký zájem obcí, MAS, sdružení obcí, vlastníků a uživatelů zemědělské půdy o provádění KoPÚ.

Opatření PSZ realizované v Plzeňském kraji

Obrázek 21: Vodní nádrž I. v k.ú. Hlohovčice, Pobočka Domažlice, KPÚ pro Plzeňský kraj. Rok realizace 2002 – 2003, celkové náklady 4 675 017 Kč, zdroj financování: Program revitalizace říčních systémů (MŽP), Obec Hlohovčice, prostředky Pozemkového úřadu Domažlice (VPS).

Plzeňský kraj	VHO	PEO	EKO	ŘSD
Pobočka Domažlice				
Pobočka Klatovy				
Pobočka Plzeň				
Pobočka Tachov				

Tabulka 12: Priority pro řešení pozemkových úprav jednotlivých poboček v Plzeňském kraji

Krajský pozemkový úřad pro Kraj Vysočina

KPÚ pro Kraj Vysočina

Pobočky:

Havlíčkův Brod
Jihlava
Pelhřimov
Třebíč
Žďár nad Sázavou

- pobočka
- krajský pozemkový úřad
- působnost poboček
- okres
- kraj

základní charakteristiky	Kraj Vysočina
rozloha	6 794,6 km ²
maximální nadmořská výška	837 m n.m.
minimální nadmořská výška	239 m n.m.
průměrná nadmořská výška	523,8 m n.m.
průměrný sklon	10,60 %
podniky povodí	Povodí Labe, státní podnik Povodí Moravy, státní podnik Povodí Vltavy, státní podnik

využití krajiny	Kraj Vysočina (plocha km ²)	Podíl z území kraje (%)
zemědělské oblasti	3 255,7	47,9
lesy	2 074,8	30,5
louky a pastviny	824,2	12,2
městská zástavba	89,1	1,3
ostatní plochy	428,2	6,3
vodní plochy a toky	122,6	1,8
celkem	6 794,6	100

Obrázek 22: Působnost poboček SPÚ v Kraji Vysočina

An aerial photograph showing a large, dark pond in the center-right of the frame. The pond is surrounded by green and brown fields, some with visible tire tracks. A road runs along the bottom left, with two dark cars parked on it. A small, light-colored building is situated near the bottom right corner of the pond. The background shows rolling hills under a clear sky.

Opatření PSZ realizované v Kraji Vysočina

Obrázek 23A: Společná opatření v k.ú. Pančava, Pobočka Jihlava, KPÚ pro kraj Vysočina.
Rok realizace 2016 – 2017, náklady na realizaci 7 327 333 Kč, zdroj financování VPS.

Charakteristika spravovaného území KPÚ pro Kraj Vysočina

Kraj Vysočina se dělí na 5 okresů a žije zde 509 813 obyvatel. Rozloha Kraje Vysočina je 6 795 km². Území se nachází na Českomoravské vrchovině s velmi zachovalou přírodou, jeho reliéf je poměrně hodně členitý. Na jihu zahrnuje západní část Jevišovické pahorkatiny a sever Javořické pahorkatiny, na západě je Křemešnická vrchovina, na severozápadě leží Hornosázavská pahorkatina, na severu Žďárské vrchy s Hornosvrateckou pahorkatinou, na východě a v centru je Křižanovská vrchovina. V Jihlavských vrších (Javořické pahorkatině) se nachází nejvyšší hora Javořice (837 m n.m.). Jen o 1 metr nižší je vrchol Devět skal ve Žďárských vrších.

Rozvodí moří táhnoucí se od severovýchodu na jihozápad dělí kraj na dvě téměř stejné části. Úmoří

Severního moře do kraje zasahuje povodím Labe; řeka Labe však krajem neprotéká a vody do ní z kraje odtékají řadou menších řek, z nichž k těm důležitějším patří Sázava. Obdobně jihovýchodní polovina kraje patří k úmoří Černého moře a povodí Dunaje, ale do kraje povodí zasahuje menšími řekami, např. Svratkou či Jihlavou.

Pro Kraj Vysočina je charakteristická rozvinutá zemědělská i průmyslová výroba. V kraji se uplatňují dřevozpracující, sklářský, strojnický, kovodělný, textilní, nábytkářský a potravinářský průmysl a vyskytuje se zde celkem 25 průmyslových zón. V zemědělství jsou na Vysočině výjimečně příznivé podmínky pro produkci mléka, brambor a řepky. Leží zde rozsáhlé hospodářské lesy.

Z pohledu pozemkových úprav se území spravovaná jednotlivými pobočkami často vyznačují rozdílnou půdní držbou. Zahajování pozemkových úprav je v převážné míře zajišťováno na základě žádostí vlastníků nadpoloviční výměry zemědělské půdy v dotčeném katastrálním území, popř. žádostmi obcí nebo žádostí katastrálního úřadu v územích s nedokončeným scelovacím řízením či územích, kde se jedná o upřesnění nebo rekonstrukci přídělů. V ojedinělých případech jde o stavebníka (ŘSD). V realizacích společných zařízení dosud převažovaly polní cesty pro zpřístupnění pozemků. Jsou však prováděna i protierozní a protipovodňová opatření či realizace ÚSES. V současné době i pro budoucí období je kladen důraz na protierozní a vodohospodářská opatření.

Kraj Vysočina	VHO	PEO	EKO	ŘSD
Pobočka Havlíčkův Brod				
Pobočka Jihlava				
Pobočka Pelhřimov				
Pobočka Třebíč				
Pobočka Žďár nad Sázavou				

Tabulka 13: Priority pro řešení pozemkových úprav jednotlivých poboček v Kraji Vysočina

Opatření PSZ realizované v Kraji Vysočina

Obrázek 23B: Společná opatření v k.ú. Pančava, Pobočka Jihlava, KPÚ pro kraj Vysočina.

Rok realizace 2016 – 2017, náklady na realizaci 7 327 333 Kč, zdroj financování VPS.

Krajský pozemkový úřad pro Olomoucký kraj

KPÚ pro Olomoucký kraj

Pobočky:

Jeseník
Olomouc
Prostějov
Přerov
Šumperk

základní charakteristiky	Olomoucký kraj
rozloha	5 271,5 km ²
maximální nadmořská výška	1 491 m n.m.
minimální nadmořská výška	190 m n.m.
průměrná nadmořská výška	466,1 m n.m.
průměrný sklon	14,70 %
podniky povodí	Povodí Moravy, státní podnik Povodí Odry, státní podnik

využití krajiny	Olomoucký kraj (plocha km ²)	Podíl z území kraje (%)
zemědělské oblasti	2 198,9	41,7
lesy	1 862,8	35,3
louky a pastviny	571,8	10,8
městská zástavba	84,1	1,6
ostatní plochy	492,5	9,4
vodní plochy a toky	61,4	1,2
celkem	5 271,5	100

Obrázek 24: Působnost poboček SPÚ v Olomouckém kraji

Opatření PSZ realizované v Olomouckém kraji

Obrázek 25A: Víceúčelová nádrž, polní cesty a lokální biocentrum v k.ú. Čelčice, Pobočka Prostějov, Olomoucký kraj
Rok realizace 2014 – 2015, náklady na realizaci 12 903 435 Kč, zdroj financování PRV 2014 – 2020.

Charakteristika spravovaného území KPÚ pro Olomoucký kraj

Olomoucký kraj je tvořen 5 okresy. V severní části kraje (okresy Šumperk a Jeseník) se nachází pohoří Hrubý Jeseník a Rychlebské hory, s prameništi mnoha vodních toků. Odváděná voda z těchto prameništ ovlivňuje zásadním způsobem území položená v nižší nadmořské výšce. Okresy Olomouc, Přerov a Prostějov naproti tomu leží převážně v rovinaté části úrodného kraje Haná. Krajem protéká řeka Morava.

Trvalou potřebou je řešení pozemkových úprav a jejich následných realizací. Je nezbytné řešit dopady klimatických změn vodohospodářskými opatřeními, včetně řešení vodní a větrné eroze.

V okrese Olomouc bude potřeba se v následujícím období zaměřovat především na zajištění ochrany obcí

postižených přívalovými dešti a s tím souvisejícími povodněmi, které postihly tento okres v červnu a červenci 2020. Další doménou okresu Olomouc je vojenský újezd Libavá, kde je potřeba řešit PÚ v pěti katastrálních územích. Při budování nových silnic a obchvatů měst je nutné zaměřit se i na spolupráci s ŘSD.

Okres Přerov je území, které je velkou měrou zasaženo výstavbou dálnice D1, realizací rychlostní komunikace R55 a výstavbou komunikace I/35, z čehož plyne potřeba zahajování PÚ ve spolupráci s ŘSD. Další prioritou je potřeba výstavby vodohospodářských opatření a opatření k neškodnému odvedení přívalových vod, např. protipovodňová ochrana lokality Jeseník nad Odrou a opatření v toku Luhý.

V okrese Prostějov je prioritou pro zpracování návrhů KoPÚ řešení protierozní a protipovodňové ochrany obcí. Aktuální prioritou pro realizace prvků PSZ je zajištění trvalé udržitelnosti opatření provedených na Vodní nádrži Plumlov formou budování účinných protierozních opatření eliminujících rozsáhlé smyvy z orné půdy. Výhledovou prioritou jsou pozemkové úpravy vyvolané modernizací železniční trati Olomouc – Prostějov – Nezamyslice.

Území okresu Šumperk je charakteristické velkou členitostí terénu a značným zorněním. Tyto faktory jsou příčinou velké eroze zemědělské půdy a lokálních povodní z přívalových dešťů. To přináší nutnost řešení vodní eroze a protipovodňových opatření. Okres Šumperk je specifický i výskytem velkého počtu tzv. přidělových parcel. Hlavní a trvalou prioritou je řešení protierozní ochrany zemědělských pozemků a protipovodňová ochrana obcí a s tím spojené řešení akumulace vod v zájmovém území.

V okrese Jeseník je prioritou při zpracování pozemkových úprav uspořádání vlastnických vztahů a zpřístupnění pozemků. Další důležitou prioritou jsou vodohospodářská opatření k prevenci dopadů klimatických změn a s nimi související opatření proti erozi. Rovněž v tomto okrese je třeba zaměřit pozornost na rekonstrukci nebo upřesnění přidělů.

Olomoucký kraj	VHO	PEO	EKO	ŘSD
Pobočka Jeseník				
Pobočka Olomouc				
Pobočka Prostějov				
Pobočka Přerov				
Pobočka Šumperk				

Tabulka 14: Priority pro řešení pozemkových úprav jednotlivých poboček v Olomouckém kraji

Opatření PSZ realizované v Olomouckém kraji

Obrázek 25B: Víceúčelová nádrž, polní cesty a lokální biocentrum v k.ú. Čelčice, Pobočka Prostějov, Olomoucký kraj

Rok realizace 2014 – 2015, náklady na realizaci 12 903 435 Kč, zdroj financování PRV 2014 – 2020.

Krajský pozemkový úřad pro Moravskoslezský kraj

KPÚ pro Moravskoslezský kraj

Pobočky:

Bruntál
Frýdek-Místek
Nový Jičín
Opava

základní charakteristiky	Moravskoslezský kraj
rozloha	5 430,5 km ²
maximální nadmořská výška	1 491 m n.m.
minimální nadmořská výška	195 m n.m.
průměrná nadmořská výška	483,2 m n.m.
průměrný sklon	15,80 %
podniky povodí	Povodí Moravy, státní podnik Povodí Odry, státní podnik

využití krajiny	Moravskoslezský kraj (plocha km ²)	Podíl z území kraje (%)
zemědělské oblasti	1 866,8	34,4
lesy	1 944,2	35,8
louky a pastviny	863,9	15,9
městská zástavba	117,3	2,2
ostatní plochy	521,6	9,6
vodní plochy a toky	116,7	2,1
celkem	5 430,5	100

Obrázek 26: Působnost poboček SPÚ v Moravskoslezském kraji

Charakteristika spravovaného území KPÚ pro Moravskoslezský kraj

Moravskoslezský kraj leží v severovýchodní části ČR. Je dosti členitý (hory, nížiny) a do značné míry industrializovaný s množstvím poddolovaného území. Mimo velké průmyslové aglomerace je rovněž intenzivně zemědělsky využíván.

KPÚ pro Moravskoslezský kraj spravuje pobočky Bruntál, Opava, Nový Jičín a Frýdek-Místek. Působnost poboček se týká 276 tis. ha zemědělské půdy, přičemž největší podíl leží na území poboček Opava a Bruntál. Problematická je i tzv. roztržitá zástavba v okresech Frýdek-Místek a Karviná. Pobočka Opava řeší v rámci pozemkových úprav otázku tzv. polské půdy.

Prioritou č. 1 v tomto kraji by do budoucna měla být realizace vodohospodářských opatření k prevenci dopadů klimatických změn. Tato opatření slouží k neškodnému odvedení nebo rozlivu povrchových vod a ochraně úze-

mí před záplavami, ke zvýšení retenční schopnosti krajiny a pro omezení dopadu zemědělského sucha. V podhorských oblastech se do značné míry projevuje vodní eroze. V této souvislosti je prioritou řešit pozemkové úpravy se zaměřením na protierozní a protipovodňová opatření (vodní nádrž Nové Heřminovy) a opatření s využitím přírodně blízkých vodohospodářských opatření.

Rovněž územní systémy ekologické stability krajiny (ÚSES) se stávají v tomto regionu samozřejmou součástí schválených návrhů PSZ a jsou při provádění pozemkových úprav realizovány.

Budováním nových silnic, dálnic a obchvatů měst vyvstala potřeba nezbytné spolupráce při realizaci pozemkových úprav se stavebníkem (ŘSD). Problémem, se kterým se kraj potýká v hustě osídlených oblastech, je nedostatek volné státní půdy pro realizaci prvků PSZ.

Moravskoslezský kraj	VHO	PEO	EKO	ŘSD
Pobočka Bruntál				
Pobočka Frýdek-Místek				
Pobočka Nový Jičín				
Pobočka Opava				

Tabulka 15: Priority pro řešení pozemkových úprav jednotlivých poboček v Moravskoslezském kraji

Opatření PSZ realizované v Moravskoslezském kraji

Obrázek 21: Vodní nádrž N4 v k.ú. Bílov 1, Pobočka Nový Jičín, Moravskoslezský kraj. Rok realizace 2016, náklady na realizaci 6 840 000 Kč, zdroj financování ŘSD/VPS.

Krajský pozemkový úřad pro Jihomoravský kraj

KPÚ pro Jihomoravský kraj

Pobočky:

Blansko
Brno
Břeclav
Hodonín
Vyškov
Znojmo

základní charakteristiky	Jihomoravský kraj
rozloha	7 188,1 km ²
maximální nadmořská výška	842 m n.m.
minimální nadmořská výška	150 m n.m.
průměrná nadmořská výška	344,6 m n.m.
průměrný sklon	11,30 %
podniky povodí	Povodí Moravy, státní podnik

využití krajiny	Jihomoravský kraj (plocha km ²)	Podíl z území kraje (%)
zemědělské oblasti	3 924,5	54,6
lesy	2 017,2	28,1
louky a pastviny	304,5	4,2
městská zástavba	145,6	2,0
ostatní plochy	639,5	8,9
vodní plochy a toky	156,8	2,2
celkem	7 188,1	100

Obrázek 28: Působnost poboček SPÚ v Jihomoravském kraji

Opatření PSZ realizované v Jihomoravském kraji

Obrázek 29A: Poldr na Šumickém potoce v k.ú. Pohořelice, Pobočka Brno – venkov, Jihomoravský kraj.
Rok realizace 2019, náklady na realizaci 12 496 366 Kč, zdroj financování PRV 2014 – 2020.

Charakteristika spravovaného území KPÚ pro Jihomoravský kraj

Severní část kraje (Blanensko a Boskovicko) je charakterizována zejména chráněnou krajinnou oblastí Moravského krasu. Množství lesů a vodních ploch činí z této lokality velmi atraktivní turistické a rekreační místo.

Jižní část kraje je důležitou produkční zemědělskou oblastí. Je krajem vinic a lužních lesů s významnými krajinnými a kulturně-historickými areály (Národní park Podyjí, Chráněná krajinná oblast Pálava, Lednicko-valtický areál atd.). V okrese Břeclav se nachází více než 9,6 tis. ha vinic, což je 48 procent výměry vinic v České republice, v celém kraji je pak obhospodařováno 91 procent celorepublikové výměry vinic.

Území okresu Brno–venkov je velmi specifické svou blízkou polohou k metropoli Moravy – Brnu. Na jihu je tato oblast velmi intenzivně zemědělsky obhospodařovaná a v severozápadní části pak značně terénně členitá. Okres Hodonín je vinařskou oblastí, na východě je branou do Bílých Karpat a spolu s okresy Brno-město a Brno-venkov tvoří průmyslovější část kraje.

Okresy Vyškov a Znojmo mají nejvyšší zornění zemědělské půdy (přes 90 procent) s největším podílem zemědělské produkce v kraji.

V Jihomoravském kraji je stálý zájem o provádění pozemkových úprav. Je třeba řešit nejen velké

množství pozemků řemenovitých tvarů s malými výměrami a celkovou rozdrobeností vlastnické držby (na Znojemsku také nedokončená přidělová řízení), ale také potřeby ochrany půdy a krajiny před vodní a větrnou erozí. Charakterem převážně rovinatého území okresu Znojmo, ale i části okresů Brno-venkov a Břeclav se potýkají s větrnou erozí a vláhovým deficitem. Geomorfologicky členité části území jsou zasaženy vodní erozí s velkým smyvem úrodné orniční vrstvy půdy.

Vysoký podíl zpracovaných a postupně realizovaných pozemkových úprav v kraji je dán jak dlouhodobým zájmem o zemědělské hospodaření ze strany vlastníků, tak i zájmem obcí a státu na ochraně a tvorbě krajiny.

Prioritou pozemkových úprav v kraji jsou návrhy ekologických opatření, která povedou ke snížení vodní a větrné eroze a současně k rozdělení velkých bloků zemědělské půdy a následná realizace těchto opatření vedoucí ke zvýšení ekologické stability krajiny.

Jihomoravský kraj	VHO	PEO	EKO	ŘSD
Pobočka Blansko				
Pobočka Brno				
Pobočka Břeclav				
Pobočka Hodonín				
Pobočka Vyškov				
Pobočka Znojmo				

Tabulka 16: Priority pro řešení pozemkových úprav jednotlivých poboček v Jihomoravském kraji

Opatření PSZ realizované v Jihomoravském kraji

Obrázek 29B: Polder na Šumickém potoce v k.ú. Pohořelice, Pobočka Brno – venkov, Jihomoravský kraj.
Rok realizace 2019, náklady na realizaci 12 496 366 Kč, zdroj financování PRV 2014 – 2020.

Krajský pozemkový úřad pro Zlínský kraj

KPÚ pro Zlínský kraj

Pobočky:

Kroměříž

Uherské Hradiště

Vsetín

Zlín

základní charakteristiky	Zlínský kraj
rozloha	3 963,0 km ²
maximální nadmořská výška	1 206 m n.m.
minimální nadmořská výška	173 m n.m.
průměrná nadmořská výška	433,3 m n.m.
průměrný sklon	20,20 %
podniky povodí	Povodí Moravy, státní podnik

využití krajiny	Zlínský kraj (plocha km ²)	Podíl z území kraje (%)
zemědělské oblasti	1 325,9	33,5
lesy	1 586,1	40,0
louky a pastviny	598,0	15,1
městská zástavba	72,3	1,8
ostatní plochy	328,0	8,3
vodní plochy a toky	52,7	1,3
celkem	3 963,0	100

Obrázek 30: Působnost poboček SPÚ ve Zlínském kraji

Charakteristika spravovaného území KPÚ pro Zlínský kraj

Zlínský kraj můžeme nazvat malebným koutem Moravy, neboť je regionem nabízejícím současně hory, rozsáhlé roviny, zámeckou i zahradní architekturu, lázně či vinařská údolí. Rozmanité spektrum krajinné scenerie je spojeno s růzností místního folklóru, historických i technických památek. Z tohoto pohledu je nezbytný specifický a velmi variabilní přístup při provádění pozemkových úprav. Z geografického hlediska je západní část kraje kromě nevysokého a lesnatého pohoří Chřibý vyplněna jižní částí Hornomoravského úvalu, podél řeky Moravy probíhá Dolnomoravský úval. Východní hranici regionu tvoří Bílé Karpaty, které směrem k severu přecházejí v Javorníky a severu oblasti dominuje Hostýnsko-Vsetínská hornatina a část Beskyd. Největší řekou je Morava, k menším tokům patří Bečva, Senice, Olšava, Vlára či Dřevnice. Ze-

mědělství je nejintenzivnější v okresech Kroměříž a Uherské Hradiště, v nichž se nejvíce projevují negativní jevy ve stavu krajiny, jako je vodní nebo větrná eroze půdy, nedostatek krajinné zeleně, intenzivní krátkodobé deště střídané obdobími sucha. Okresy Zlín a Vsetín jsou kopcovitější, mají menší zornění zemědělské půdy, půdní drážba je zde však značně rozdrobená ve velkém počtu parcel a vlastníků. Kraj protínají a kříží se zde dálniční komunikace D1, D55 a D49, které vyvolávají potřebu nového uspořádání zemědělského půdního fondu prostřednictvím pozemkových úprav. Návrhy pozemkových úprav jsou ve většině katastrálních území limitovány nedostatkem státní a obecní půdy pro umístění společných zařízení, zejména vodohospodářských opatření a opatření ke zlepšení životního prostředí.

Opatření PSZ realizované ve Zlínském kraji

Obrázek 31: Revitalizační opatření na pravém břehu potoka Holomňa v k.ú. Drslavice, Pobočka Uherské Hradiště, Zlínský kraj. Rok realizace 2019 – 2020, náklady na realizaci 27 688 663 Kč, zdroj financování PRV 2014 – 2020.

Zlínský kraj	VHO	PEO	EKO	ŘSD
Pobočka Kroměříž				
Pobočka Uherské Hradiště				
Pobočka Vsetín				
Pobočka Zlín				

Tabulka 17: Priority pro řešení pozemkových úprav jednotlivých poboček ve Zlínském kraji

Seznam použitých zkratk

BPEJ	Bonitovaná půdně ekologická jednotka	PD	Projektová dokumentace
ČÚZK	Český úřad zeměměřický a katastrální	PEO	Protierozní opatření
DZES	Dobrý zemědělský a environmentální stav půdy	PF ČR	Pozemkový fond České republiky (zrušen k 31. 12. 2012, nahrazen SPÚ)
EUC	Erozně uzavřený celek	PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond
GIS	Geografický informační systém	PRSK	Pracovní skupina k řešení problematiky obnovy katastrálního operátu
GNSS	Globální družicový polohový systém	PRV	Program rozvoje venkova
GPS	Globální družicový polohový systém (USA)	PSZ	Plán společných zařízení
HDP	Hrubý domácí produkt	PÚ	Pozemkové úpravy
CHKO	Chráněná krajinná oblast	RDK	Regionální dokumentační komise
ISKN	Informační systém katastru nemovitostí	ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic České republiky
ISPÚ	Informační systém pozemkových úprav	SoD	Smlouva o Dílo
JPÚ	Jednoduché pozemkové úpravy	SPÚ	Státní pozemkový úřad
KN	Katastr nemovitostí	SZP	Společná zemědělská politika
KoPÚ	Komplexní pozemkové úpravy	TS PSZ	Technický standard plánů společných zařízení
KPÚ	Krajský pozemkový úřad	ÚSES	Územní systém ekologické stability
KRNAP	Krkonošský národní park	ÚSK	Územní studie krajiny
LČR	Lesy České republiky	VFP	Výměnný formát pozemkových úprav
LFA	Méně příznivé oblasti	VHO	Vodohospodářská opatření
LPIS	Veřejný registr půdy	VLS	Vojenské lesy a statky
MN	Metodický návod	VPS	Všeobecná pokladní správa
Mze	Ministerstvo zemědělství	VÚMOP	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v. v. i.
NP	Národní park	ZPF	Zemědělský půdní fond
OPŽP	Operační program Životní prostředí		

Státní pozemkový úřad, Husinecká 1024/11a, 130 00 Praha 3 – Žižkov
www.spucr.cz, www.zitkrajinou.cz